

Socialni sporazum pred 1. majem

Pogajanja o kolektivnih pogodbah dejavnosti se nadaljujejo

Kot nam je po pogajanjih to sredo o socialnem sporazumu povedal predsednik ZSSS Dušan Semolič, je tokrat na njih prišlo do bistvenega napredka. Zlasti na zahtevo ZSSS so predstavniki delodajalcev podpisali izjavo o nadaljevanju pogajanj, na prvo mesto so postavili kolektivne pogodbe dejavnosti. Svobodni sindikati so s tem dosegli cilje, zaradi katerih so prejšnji mesec demonstrirali pred poslopijem Gospodarske zbornice Slovenije. Podpis izjave o nadaljevanju pogajanj je omogočil nadaljevanje pogajanj tudi o socialnem sporazumu, pri katerem so pogajalci tudi dosegli velik napredek.

Nov zakon o dohodnini naj bi omogočil razbremenitev najnižjih plač, mogoče že letos. Že prihodnje leto naj bi bile vse odpravnine po zakonu o delovnih razmerjih oproščene dohodnine.

Prag za obdavčitev plač se bo leta 2005 povečal na 150.000 tolarjev (sedaj je meja 130.000).

Plače naj bi še naprej realno rasle, vendar za odstotek manj kot produktivnost. Velika novost je dogovor, da se bo po vključitvi Slovenije v Evropsko unijo pri usklajevanju plač upoštevalo tudi razmerje med evrom in tolarjem, poleg tega pa tudi inflacija v eni od sedanjih članic Unije in rast cen življenjskih potrebščin.

Čeprav je nekaj manjših vprašanj neusklajenih, se bodo socialni partnerji v naslednjih dneh na svojih organih odločili o podpisu sporazumu. Če se ne bo nič zataknilo, bo socialni sporazum "pod streho" že pred 1. majem.

Referendum o obratovalnem času trgovin na ustavno sodišče

Državni zbor je na seji to sredo sklenil, naj predlog za predhodni zakonodajni referendum o omejitvi obratovanja trgovin ob nedeljah obravnava ustavno sodišče. To bo sodeč po dosedanjih mnenjih (objavljamo jih na strani 11) moralo tehtati zlasti med varstvom pravic zaposlenih in interesi kapitala.

POSEBNA IZJAVA O NADALJEVANJU POGAJANJ

1. Delodajalci in sindikati (spodaj podpisani) se strinjamo, da se pogajanja o odprtih vprašanjih nadaljujejo na bipartitni ravni.
2. Komisije za razlago kolektivnih pogodb, vključno s splošno kolektivno pogodbo (prenova), v skladu s svojimi pooblastili in v skladu z Zakonom o delovnih razmerjih v najkrajšem možnem roku določijo pravne podlage za uskladitev kolektivnih pogodb.
3. Panožna pogajanja o morebitnih spremembah kolektivnih pogodb se nadaljujejo oz. začnejo naslednji teden.

Gospodarska zbornica Slovenije

Miro Sotlar

Združenje delodajalcev Slovenije

Stojan Binder

Zveza svobodnih sindikatov Slovenije

Dušan Semolič

KS PERGAM Slovenije

Dušan Rebolj

Konfederacija novih sindikatov Slovenije

Drago Lombard

SZS Alternativa

Roman Jakopič

ZD Solidarnost

Peter Verlič

Datum: 9. 4. 2003

Predsedstvo ZSSS o izjemnih pokojninah

Izjemna pokojnina naj ne bo socialni korektiv

Predsedstvo ZSSS je ta torek obravnavalo vprašanje izjemnih pokojnin. Do obravnave je prišlo zaradi javne pobude Draga Ščernjaviča, sekretarja SDDO, ki je pred časom predlagal spremembo zakona, po katerem se dodeljujejo izjemne pokojnine. Tudi sicer mnogi menijo, da je izjemnih pokojnin preveč in da jih posamezniki prejemajo neupravičeno. Pisno gradivo za razpravo in predlog sklepov je na podlagi gradiv vlade, ZPIZ-a in ministrstva za kulturo pripravila Lučka Böhm, izvršna sekretarka ZSSS. Gradivo in sklepe je verificiral tudi izvršni odbor predsedstva ZSSS. Iz njega povzemamo:

Razlikovati moramo izjemne pokojnine od pokojnin, odmerjenih pod ugodnejšimi pogoji. Proračun namreč v pokojninsko blagajno prispeva denar za izplačevanje ugodnejših pokojnin številnim kategorijam upokožencev. Po podatkih ZPIZ je proračun prispeval denar za kar 188.286 upravičencev. Izjemne pokojnine je leta 2001 prejelo 643 upravičencev. Za večino proračun prispeva le del sredstev za izjemne pokojnine, saj pokrije le razliko med starostno in izjemno pokojnino.

Izjemne pokojnine je Slovenija uzakonila že leta 1974, zakon je bil leta 1990 temeljito spremenjen. Po sedaj veljavnem zakonu se izjemne pokojnine več ne dodeljujejo za revolucionarne in politične zasluge. Izjemne pokojnine se zato lahko dodeljujejo le za znanost, umetnost, kulturo in drugo. Prejmejo jih lahko ljudje z izjemnimi ustvarjalnimi uspehi in vrhunskimi stvaritvami, ki so prejeli tudi ustrezna državna ali mednarodna priznanja.

Izjemne pokojnine so lahko visoke le toliko kot najvišja pokojnina za polno pokojninsko dobo.

Februarja letos je izjemne pokojnine prejelo 565 posameznikov. Iz podatkov je očitno, da je vlada izjemne pokojnine bolj široko podeljevala po letu 1994. Od takrat dalje je bilo namreč dodeljenih kar 263 izjemnih pokojnin, upoštevani so le tisti, ki jih še prejemajo. Izjemne pokojnine, priznane po letu 1994, so relativno visoke, nekatere starejše pa so nizke in upravičenci prejemajo tudi varstveni dodatek. Zadnja leta vlada priznava upravičencem izjemne pokojnine, ki znašajo od 70 do 100 odstotkov najvišje pokojnine za polno pokojninsko dobo (od 249.973 do 296.397 tolarjev). Dejansko izplačilo je zaradi plačila dohodnine nižje.

Po vladinih podatkih je 27. marca 2000 izjemno pokojnino prejelo 23 odstotkov upravičencev, ki jim je to dodelila jugoslovanska vlada pred letom 1974. Za 27 odstotkov

izjemnih pokojnin (prejemajo jih člani družin) ni podatkov o tem, za katere zasluge so bile dodeljene. Kar 15,6 odstotka upravičencev je izjemne pokojnine prejelo zaradi zaslug med in pred 2. svetovno vojno (vojni veterani in revolucionarji). Le tri izjemne pokojnine so prejeli slovenski politiki iz obdobja po 2. svetovni vojni. Le trije prejemniki so bili tudi iz vrst znanstvenikov. Kar 27,3 odstotka pa je bilo prejemnikov s področja kulture.

Podatki o dodelitvi izjemnih pokojnin po letu 1990 se objavljajo v Uradnem listu. O tem je vlada sprejela kar 34 sklepov, s katerimi je izjemne pokojnine priznala skoraj izključno le za področje kulture, kar 98 odstotkov izjemnih pokojnin je namreč predlagalo kulturno ministrstvo. Po letu 2001 so izjemno po-

sežki trajno obogatili slovensko kulturo. Kdor meni, da to izpolnjuje, sme na ministrstvu zahtevati dodelitev izjemne pokojnine. O dodelitvi izjemne pokojnine posamezniku ministru svetuje 19-članska strokovna komisija, ta pa predlog posreduje vladi. Nekatere zahteve so tudi zavržene, vendar je teh manj kot ugodno rešenih.

Številni kulturni delavci menijo, da so do izjemnih pokojnin upravičeni zaradi nizkih prispevkov za obvezno pokojninsko zavarovanje (posledica slabih plač in nizkih zavarovalnih osnov samostojnih kulturnikov). Prejemajo namreč nizke pokojnine, ki niso sorazmerne z njihovim prispevkom. Izjemne pokojnine so zato socialni korektiv.

Po uredbi o republiških priznavalninah lahko zanjo prosijo kulturniki, prejemniki nagrade Prešernovega sklada, Borštnikovega prstana, Badjurove, Jakopičeve in Sovretove nagrade ter ustreznih drugih nagrad. Republiška priznavalnina je enaka razliki med predlagateljevo pokojnino in polovico zneska najvišje pokojnine za polno pokojninsko dobo. Podatki ZPIZ kažejo, da je februarja letos priznavalnino prejelo le 60 posameznikov.

In kaj vse je lahko sporno?

Nihče ni pojasnil meril za odmero izjem-

Hvalica – Ščernjavič

V razpravi je **Doro Hvalica**, predsednik Glose (Sindikata kulture), dejal, da so plače zaposlenih v kulturi že več desetletij zavestno nižje kot pri drugih javnih uslužbencih. Šele z zakonom o sistemu plač v javnem sektorju se bodo izravnale. Spomnil je tudi, da smo le Slovenci svojo nacionalnost utemeljili s kulturo. V tem so torej razlogi, da peščica zaslužnih ljudi dobi nekaj drobtinic. Primadoni ljubljanske opere so izračunali, da bo njena pokojnina znašala le 92.000 tolarjev in ji bo za spodobno življenje zmanjkovalo denarja. Predsedstvu je predlagal dodaten sklep, s katerim bi se sindikati v ZSSS zavezali, da pri svojem delu ne bodo ravnali v nasprotju

z interesi drugih Svobodnih sindikatov. Sindikati v ZSSS naj bi razvijali le oblike sodelovanja, ki bi krepile povezanost in integriteto ZSSS in vseh njenih članov.

Drago Ščernjavič se s predlogom Hvalice ni strinjal. Menil je, da ima pravico opozarjati na probleme, ki jih je pri pokojninskem zavarovanju kar precej. Osrednji je v tem, da se pokojnine po novem zakonu znižujejo. Predsedstvu je predlagal, naj od ministrov za delo in za kulturo zahteva pojasnilo o tem, kakšne spremembe predpisov o izjemnih pokojninah bosta predlagala (to sta tudi javno obljubila).

Predsedstvo je vse predlagane sklepe potrdilo.

kojnino dobili štirje športniki. V zadnjih devetih letih sta izjemno pokojnino dobila dva znanstvenika, en strokovnjak iz prometa in en pedagoški delavec. Po podatkih kulturnega ministrstva je bila izjemna pokojnina od leta 1994 do 2003 odmerjena ali ponovno odmerjena 280 osebam s posebnimi zaslugami za področje kulture. Ti podatki kažejo tudi, da so se posamezniki na odmero pritožili in jim je bila kasneje odmerjena višja pokojnina.

Kakšna je politika ministrstva za kulturo pri izjemnih pokojninah? Sodeč po odgovoru, poslanem ZSSS 13. marca letos, so bila že leta 1996 izdelana merila za oblikovanje predlogov za izredne pokojnine in državne priznavalnine za kulturno področje. Do izjemne pokojnine naj bi bili upravičeni dobitniki Prešernove nagrade in drugi, ki so s svojimi do-

ne pokojnine, kakaj posameznik dobi 70, drugi pa 100 odstotkov. Merila pa očitno obstajajo, saj se sicer prosilci ne bi mogli dokaj uspešno pritoževati. Sporno je tudi, da vlada ne objavlja utemeljitev za dodelitev izjemnih pokojnin.

Kulturno ministrstvo nima politike, ki bi omejevala množičnost izjemnih pokojnin. Izjemna pokojnina ni izjemno priznanje določeni osebi, ampak upravni postopek, v katerem se izjemna pokojnina prosilcem dodeli po uradni dolžnosti.

Kaj spremeniti?

Zakon o izjemnem priznanju in odmeri starostne pokojnine je treba spremeniti in uskladiti z zakonom o pokojninskem in invalidskem zavarovanju.

Izjemna pokojnina ne sme biti socialni ko-

Kolikšen dodatek za delovno dobo pripada zaposlenim po uveljavitvi zakona o delovnih razmerjih

Glas gospodarstva zavaja delodajalce

Piše:
Gregor Miklič,
izvršni sekretar ZSSS

Novi zakon o delovnih razmerjih v 129. členu določa, da delavcu pripada dodatek za delovno dobo, višina tega dodat-

ka pa se določi v kolektivni pogodbi dejavnosti. Med prehodnimi določbami pa 238. člen določa, da delavci, ki imajo ob uveljavitvi zakona dodatek za delovno dobo najmanj v višini 0,5 odstotka za vsako izpolnjeno leto delovne dobe, ohranijo ta dodatek ne glede na novo višino dodatka, določenega s kolektivno pogodbo za dejavnost, razen če je z novo pogodbo ali pogodbo o zaposlitvi določen višji dodatek.

Določba 238. člena je bila vnesena v zakon, ker je bilo predvideno, da bo v letu 2002 sprejet tudi zakon o kolektivnih pogodbah, in prič-

kovati je bilo, da bi bile v tem primeru kolektivne pogodbe lahko odpovedane. Ker delodajalci že vrsto let nasprotujejo dodatku za skupno delovno dobo, je bilo v pogajanjih o zakonu o delovnih razmerjih (pred drugo obravnavo) med delodajalci in sindikati dogovorjeno, da se med prehodne določbe zakona vključi določba, ki vsem zaposlenim na dan uveljavitve zakona o delovnih razmerjih zagotavlja enak sistem dodatka za delovno dobo, kot je bil uveljavljen do sprejema zakona.

Prehodna določba zakona naj bi torej vsem, ki bodo zaposleni na dan uveljavitve novega zakona, še naprej zagotavljala sistem dodatka za delovno dobo, kakršen je veljal pred sprejemom zakona. Ohranili bi ga tudi, če bi bile določbe kolektivnih pogodb za dejavnost glede tega dodatka manj ugodne, kot je bil dodatek za delovno dobo ob sprejemu novega zakona.

V februarju številki Glasu gospodarstva objavljena »razlaga« je v popolnem nasprotju z dogovorom socialnih partnerjev v pogajanjih za novi zakon o delovnih razmerjih, ne

ustreza tudi pravnemu položaju ob uveljavitvi novega zakona.

Splošna kolektivna pogodba za gospodarske dejavnosti in vse kolektivne pogodbe, sklenjene za posamezne dejavnosti, so ostale v veljavi tudi po uveljavitvi novega zakona o delovnih razmerjih in bodo veljale najmanj do poteka njihove veljavnosti. Vse sklenjene kolektivne pogodbe veljajo za vse delodajalce in za vse zaposlene, in zato je ta prehodna določba novega zakona brezpredmetna. Vsi, ki se zaposlujejo v času veljavnosti sedanjih kolektivnih pogodb dejavnosti, imajo pravico do dodatka za skupno delovno dobo.

Iz povedanega sledi, da za vse delodajalce in za vse zaposlene velja sistem dodatka za delovno dobo, ki je določen v kolektivnih pogodbah (splošni za gospodarske dejavnosti in kolektivni pogodbi za dejavnost trgovine). Do dodatka za delovno dobo je upravičen vsak delavec, in sicer po 0,5 odstotka za vsako izpolnjeno leto skupne delovne dobe. Ta dodatek se lahko spremeni samo s sklenitvijo novih kolektivnih pogodb dejavnosti.

Se bomo vrteli v začaranem krogu?

Piše:
Jure Snoj,
univ. dipl. ekon.

Proračunski primanjkljaj je februarja znašal kar 21 milijard tolarjev, do konca marca je zrasel na 28,4 milijarde, do konca leta naj bi znašal 41 do 60 milijard. To je veliko več, kot znaša proračunski fiskalni stabilizator, saj dovoljuje le 15 milijard tolarjev dodatnega primanjkljaja.

Kako je prišlo do tega, saj je bila še v ja-

nuarju proračunska bilanca izravnana? Vlada se vedno lahko izgovarja na vojno v Iraku, ki je povzročila povečanje cen nafte. Ker je vlada delovala protiinflacijsko, je zmanjšala trošarine na bencin in s tem izgubila 4,2 milijarde tolarjev. To izgovarjanje seveda ni povsem prepričljivo, saj je vlada kalkulirala, da bo cena sodčka nafte le 25 dolarjev (vojna je bila pa tik pred vrati), čeprav se je cena gibala dosti višje. Premier Tone Rop je prejšnji teden na direktorskem zboru v Portorožu napovedal, da bo povprečna cena nafte okrog 33 dolarjev.

Kam so se zgubile druge milijarde prihodka v proračunsko blagajno? Vzrok lahko iščemo v prevelikem optimizmu pri sprejemanju proračuna, vlada je računala, da bo gospodarska rast 3,7-odstotna. Premier je pred kratkim povedal, da naj bi po najnovejših ocenah gospodarska rast znašala le tri odstotke. Kaj pa, če tudi to ne bo držalo in bo gospodarska rast v Evropi ničelna, pri nas pa dveodstotna? V tem primeru lahko pričakujemo približno 150 milijard tolarjev proračunskega primanjkljaja, kar se približuje trem odstotkom BDP, ki jih vsebujejo maastrichtski kriteriji.

»V vladnem varčevalnem paketu bo potrebno narediti nekaj radikalnega. Če ne bo šlo

drugače in če želijo v javnem sektorju tako visoke plače, bo pač treba oblikovati seznam presežnih zaposlenih. Nemogoče je zadrževati tako visoko raven plač, ki so jo povzročile sodniške in poslanske plače,« je povedal France Križanič iz Ekonomskega inštituta pri Pravni fakulteti v Ljubljani.

Sklepamo, da bo vlada nižala plače le tistim zaposlenim v državni upravi, ki prejemajo (pod)povprečne plače, najvišje plačanim pa jih zagotovo ne bo nižala. Če bo naredila tako, bo prišlo do "bumerang učinka". Pomemben vzrok za proračunski minus so premajhni prihodki od DDV v februarju, torej premajhna poraba prebivalstva. Ko se znižajo plače ljudem, ki prejemajo (pod)povprečne plače, se poraba zmanjša veliko bolj, kot če se plače znižajo višjemu sloju, saj (pod)povprečno plačani delavci sproti porabijo skoraj vso svojo plačo (in država dobi več davka), medtem ko bogati velik del svojih prihodkov varčujejo. Če bo vlada znižala plače (pod)povprečno plačanim delavcem, si bo naredila medvedjo uslugo, saj bo dobila nazaj manj denarja od davkov in proračunska luknja bo še večja. Zato je nujno, da vlada, delodajalci in sindikati s skupnimi močmi najdejo najboljše možne rešitve iz sedanjega položaja.

ktiv, dodeljevati jo je mogoče le izjemoma. Določiti je treba kriterije za priznavanje izjemnih pokojnin in merila za njihovo odmero.

Izjemne pokojnine naj priznava vlada na podlagi mnenja matičnega delovnega telesa državnega zbora.

V Uradnem listu naj bi poleg sklepov o prejemnikih objavljali tudi utemeljitve zanje.

Pripravi: F. K.

Pogovor z Metko Roksandić

»ZSSS je edini predstavnik interesov slovenskih delavcev v EU«

Metka Roksandić je izvršna sekretarka ZSSS, ki skrbi za usmerjanje in koordiniranje aktivnosti v procesu pridruževanja Slovenije k EU, za sodelovanje delavcev pri upravljanju gospodarskih družb in zavodov ter za podporo ustanavljanju in delovanju delavskih predstavnikov v evropskih svetih delavcev in evropskih delniških družbah. Hkrati koordinira mednarodne sindikalne projekte, zvezane s pridruženjem EU in se ukvarja z vprašanji migracij delavcev ter manjšin. Z njo smo se pogovarjali predvsem o evropskem socialnem dialogu in o prostem pretoku delovne sile ter njegovih omejitvah v bodoči ureditvi Evrope.

ZSSS je članica Evropske konfederacije sindikata (EKS) že od leta 1999. V katerih organih sodeluje?

Znotraj EKS sodelujemo v rednih organih, kot je izvršni odbor, preko EKS pa še v Evropski komisiji, ki je nekakšna vlada EU. Kot socialni partnerji sodelujemo tudi v delovnih skupinah. V odboru za socialni dialog poteka dvostranski socialni dialog med sindikati in delodajalci o zadevah, ki so v skladu s pristojnostmi pogodbe o delovanju EU. Če je na tej ravni sklenjen kakšen sporazum, lahko le-ta po presoji Evropske komisije in na podlagi sklepa Sveta EU postane direktiva, kar pomeni, da postane del evropskega pravnega reda in je obvezujoč za vse države članice EU.

Veljajo katere teh direktiv tudi že pri nas?

Pri nas so že v veljavi tri obvezujoče direktive. To so sporazum o starševskem dopustu, sporazum o delu za določen čas in sporazum o delu za skrajšani delovni čas. Imamo še dva sporazuma, ki pa nista pravno obvezujoča. To sta sporazum o delu na daljavo in sporazum o vseživljenjskem učenju.

Kako naši socialni partnerji sodelujejo v evropskem socialnem dialogu?

EKS je edina reprezentativna sindikalna centrala na ravni EU, ZSSS pa smo edina slovenska sindikalna centrala, ki je članica EKS. Kar pomeni, da je ZSSS edini slovenski predstavnik interesov zaposlenih na ravni EU. Na slovenski delodajalski strani pa je tak predstavnik Združenje delodajalcev Slovenije (ZDS). Ta je član UNICE, ki je na delodajalski strani na ravni EU eden od treh partnerjev. Vsako od treh združenj namreč pokriva različna področja, UNICE industrijo in zasebno gospodarstvo, CEEP javna podjetja, UEAPME pa obrt ter mala in srednja podjetja. Edino ta dva socialna partnerja iz Slovenije torej delujeta tudi na evropski ravni.

Socialni partnerji so po mednarodnih pravih lahko le združenja, ki izpolnjujejo določena merila. Osnovna so, da imajo demokratično strukturo, prostovoljno članstvo, da imajo v lastni državi status reprezentativnosti in na evropski ravni v večini držav članice in zajemati morajo največje število sindikalne populacije in imajo tako organizacijsko strukturo kot moč, da to kar sklenejo, lahko tudi izpeljejo. Na podlagi teh meril je tako nastal tudi spisek reprezentativnih partnerjev pri Evropski komisiji. Vsa

druga združenja in centrale na ravni EU sicer lahko sodelujejo na posvetovanjih, reprezentativnosti in s tem moči soodločanja pa nimajo. V EKS so včlanjene tudi evropske sindikalne panožne zveze. Prek njih so vključeni tudi nekateri sindikati, člani ZSSS. Ti, prav tako kot tudi v slovenskem ekonomsko-socialnem svetu, nastopajo tudi na evropski ravni ob sklepanju pogodb za zadeve, ki so posebnega pomena in na področjih, ki jih pokrivajo.

Kako se evropski socialni dialog prenaša v naš prostor?

Evropski socialni dialog je eden od temeljev evropskega socialnega modela, ki predstavlja

od ameriškega. To so seveda vrednote, ki jih ni mogoče zagotoviti z enim zakonom, ampak s spremembami na celotnem področju.

Z zagotavljanjem socialnega modela naša država že od začetka ni imela problemov, saj smo izhajali iz jugoslovanske tradicije močne socialne države, ki je bila bolj socialna kot pravna. Najbolj konfliktno se pri nas kaže področje razvitosti socialnega dialoga. V Sloveniji je tak dialog stekel že zgodaj, čeprav le na podlagi dogovora, brez zakonske podlage, saj smo ugotovili, da ga potrebujemo. Država je sčasoma tudi spoznala, da mora omogočiti, da ekonomsko-socialni dialog steče. Prav tako kot druge države kandidatke pa smo v obdobju tranzicije prevzeli tak model socialnega dialoga, v katerem sodeluje tudi vlada. Takrat je bilo to nujno, saj nismo imeli močnih in reprezentativnih delodajalcev, ki bi se v privatizaciji izgubili in sindikati ne bi imeli socialnega partnerja.

Danes pa se mora tudi naš socialni dialog prilagoditi evropskemu modelu. Kje je tu vloga GZS?

V začetku sta tako Gospodarska zbornica Slovenije (GZS) kot predstavnik delodajalcev odigrala pozitivno vlogo, ker je predstavljala partnerja, s katerim so sindikati sklepali kolektivne pogodbe. Sedaj pa bi se moral zgoditi korak naprej in GZS bi se morala umakniti iz socialnega dialoga, kajti po vseh mednarodnih definicijah bi socialni partnerji morali biti organizirani na prostovoljni osnovi. GZS ni enakopraven partner pri socialnem dialogu. Z obveznim članstvom in v povezavi z denarjem, ki ga to prinaša, in močjo, ki iz njega izhaja, to ne more biti. Prostovoljne organizacije so namreč močne toliko, koliko se same organizirajo. Raz-

vrednote, izhajajoče iz načel, vzpostavljenih v času francoske revolucije. EU se preko vsega svojega delovanja prizadeva, da se te vrednote ohranjajo in širijo. Vse države kandidatke so morale sprejeti ta model in mu prilagoditi svoje delovanje in svoj nacionalni model. Sprejeti pa morajo tudi njegova osnovna izhodišča. To so prvič, razvit socialni dialog med socialnimi partnerji, kjer ni vključena država, ampak le sindikati in delodajalci. Drugič, je to avtonomen socialni dialog. To pomeni, da sta vključena vanj partnerja, ki se med sabo pogovarjata predvsem o kolektivnih pogodbah. In tretjič, je potreben razvit sistem socialne varnosti. Ravno ta določa evropski socialni model, ki temelji na sistemu solidarnosti in vzajemnosti in se tako loči

vit socialni dialog in avtonomija socialnih partnerjev torej pomeni, da imata partnerja približno ista izhodišča. Ne moremo na drugi strani imeti partnerja, ki deluje na prisili zakona. Tu se zdaj pri nas bje bitka za evropski model. Očitno je istega mnenja tudi vlada, saj je recimo 20. februarja izdala dokument oziroma »Gradivo koordinacije evropskih zadev RS v pogojih članstva v EU«, v katerem ni v nobenem od poglavij, še zlasti ne v tistem, ki govori o socialnih partnerjih v EU, omenjena GZS, ampak le ZSSS, ki je članica EKS ter ZDS kot član UNICE iz njihče drug. Predstavnik GZS je na komisiji za evropske zadeve državnega zbora vprašal predstavnike vlade, kje vidijo vlogo GZS in bilo je jasno videti, da je vlada v tem kontekstu ne vi-

di in da tudi sami v GZS ne vedo, kam naj se umestijo.

Dokumenti EU in evropska praksa torej kažejo, da smo socialni partnerji le ZSSS in ZDS in nihče drug. Nelogično je, da je na nacionalni ravni drugače. Ne moremo navzven priznati evropski model, navznoter pa imeti drugačnega, sploh pa ne moremo prav mi spreminjati evropskega socialnega reda, ki deluje že skoraj petdeset let.

Socialni dialog pa vendarle ne poteka v vseh državah članicah EU na enak način. Kako te razlike presegajo?

Že danes so med državami članicami velike razlike v organiziranosti socialnega dialoga, industrijskih odnosih in podobnem. Te se bodo z vstopom nove deseterice še povečale in potrebno jih je upoštevati in uskladiti. Treba je seveda vedeti, da EU ni takšna združba, kot je bila Jugoslavija, ki je bila izrazito teritorialno ozemlje. To nam na žalost morajo vedno znova razlagati tujci. Pri EU gre bolj za pogodbeni odnos, za skupni trg. EU se v nacionalne zadeve, tako tudi v socialne pravice posameznikov, ne vmešava, ampak le koordinira gospodarske odnose tako, da imajo enake pogoje vsi, ki nastopajo na skupnem trgu. Zagotavlja, da imajo podjetja na skupnem trgu enake pogoje dela in da morajo vsi imeti določen nivo zdravja in varnosti pri delu, ker je to ena od velikih postavk stroškov podjetja

A so torej ključni prav nivoji pravic, ki jih je v EU treba uskladiti?

EU ima nalogo, da poskrbi, da nihče, ki se seli iz ene države EU v drugo in povsod kjer dela, nima zato posledic na področju socialnega, zdravstvenega in pokojninskega zavarovanja. Koordinacija sistemov socialne varnosti preprečuje omejevanje prostega pretoka ljudi. EU temelji na nediskriminaciji, kar pomeni, da imamo vsi v določeni državi enak dostop do vseh pravic v vseh državah.

Nivo pravic pa se v EU stalno spreminja, se dviguje zaradi novih dejstev. Minimum teh pravic je zapisanih v direktivah, lahko pa je nivo še višji, če je bil že prej dosežen, le nižji ne sme biti. EU tako tudi direktno posega v pravice. Dober primer je pravica delavcev do obveščanja in posvetovanja v podjetjih. Ta direktno posega v vsako podjetje v državah članicah, saj so države ugotovile, da je bolje za vse, da zaščitijo delavce. V preteklosti se je namreč dogajalo, da so tudi dobra mednarodna podjetja, torej tudi tista ki so poslovala z dobičkom, kar čez noč, brez vnaprejšnje najave, selila proizvodnjo v druge dežele, kjer so ustvarjala še več dobička. Delavci so tako ostali naenkrat brez možnosti, da kaj rečejo, odločajo, in pristali so na cestah. S tem so postali problem in breme svoji državi. Država je tako v večini primerov stopila na stran delavcev in ugotovila, da mora nekaj ukreniti. Tako je nastala ta direktiva, ki pa ne zadeva le evropskih multinacionalk in delniških družb, ampak vsako podjetje v vsaki državi članici in zagotavlja minimalno obveščanje in posvetovanje delavcev v vsakem podjetju.

Veliko vprašanj imajo nedvomno pri nas tisti, ki so že zaposleni ali se želijo zaposlovati v tujini. Ali se bomo Slovenci po vstopu v EU lahko enakovredno potegovali za delo v katerikoli državi članici oziroma kako prost bo pretok delovne sile v bodoči Evropi?

Tukaj je potrebno najprej ločiti svobodni pretok ljudi kot oseb in svobodni pretok delavcev. Prvi bo začel veljati takoj, ko vstopimo v EU, slednji pa je večinoma omejen s prehodnim obdobjem. Prvi dve leti po širitvi EU bo tako v večini starih držav članic veljal isti režim zaposlovanja, le da bodo delavci iz na novo pridruženih držav imeli prednost pred tistimi iz držav, ki niso članice. To seveda velja le za tiste, ki se želijo zaposliti v teh državah na novo, ne pa tudi za one, ki so v EU že sedaj zakonito zaposleni. Za te se ne bo nič spremenilo. Po dveh letih bo prvega maja 2006 Svet EU, kot najvišji organ, pregledal stanje na področju zaposlovanja in države EU bodo dotedanjo stanje lahko zadržale še tri leta. Po preteku teh let pa se bo na podlagi resnih posledic za trg dela, ki so dokazljive v posameznih državah lahko podaljšal ta status še za nadaljnji dve leti. Tako, da bo najkasneje do leta 2011 vprašanje prostega pretoka delovne sile popolnoma rešeno.

V teh prehodnih sedmih letih bo naša država uvedla načelo vzajemnosti, kar pomeni, da bo za tiste države, ki bodo omejevale našim delavcem zaposlovanje pri njih, isto veljalo za njihove delavce pri nas.

Za naše delavce so verjetno najbolj zanimive sosednje države, v katere že sedaj mnogi hodijo dnevno delat. Kako bosta ukrepali recimo Italija in Avstrija?

Seveda za naše delavce niso tako zanimive oddaljene dežele. Švedska, Nizozemska, Danska, Irska, Grčija in Velika Britanija so napovedale, da bodo sprostile zaposlovanje v svojih deželah za vse članice EU, vendar za nas ostajata res najbolj zanimivi Italija in Avstrija, pa mogoče še Nemčija. Slednji dve sta že sedaj uvedli omejevalne ukrepe ne področju storitvenih dejavnosti tudi za napotene delavce, to so tisti, katerih podjetja imajo sedež v Sloveniji, delajo pa tudi v tujini. Najbolj omejujejo zaposlovanje gradbenih delavcev, pa tistih s področij industrijskega čiščenja, varnostnih storitev, notranjega opremljanja, socialnega varstva in drugih. Avstrijci pa imajo še en problem. Statistični podatki namreč kažejo, da je slovenska delovna sila kar dvainpolkrat cenejša od njihove in bojijo se, da bodo njihovi podjetniki selili svoja podjetja k nam. Nihče pa zares ne ve, kaj se bo dogajalo. Tudi Nemci recimo niso pred leti predvideli, da bodo v njihovih zaključnih gradbenih delih prevladali Angleži.

Drugačna je zgodba v Italiji, saj tam, predvsem v obmejnih delih Furlanije – Julijske krajine primanjkuje nekaterih profilov delovne sile, zlasti kovinarjev. Pričakovati je torej, da se bo z Italijani lažje dogovoriti in obstaja možnost, da tam ne bo omejitev za naše delavce.

Kako evropski sindikati sodelujejo pri Konvenciji o prihodnosti Evrope in kakšen je prispevek ZSSS?

V konvenciji o prihodnosti Evrope sodelujejo predstavniki vlad oziroma strank evropskih držav ter evropskega parlamenta, organizacije civilne družbe, med katere spada tudi sindikat, pa imajo status opazovalca. To pomeni, da imajo možnost razpravljati in dajati pripombe. Med njimi je tako tudi sekretar EKS Emilio Gabaglio.

Jaz sem lani od januarja do decembra sodelovala v delovni skupini o prihodnosti Evrope pri EKS. Ta skupina je pripravljala podlago za razpravo za stališča EKS v konvenciji. Vse države kandidatke smo tam imele svoje zastop-

stvo in s tem vlogo pri sooblikovanju stališč. Moram pa povedati, da smo se tisti iz držav kandidatke predvsem učili, saj živimo v drugačnem pravnem redu ter v drugačnem kulturnem in jezikovnem okolju in zato so naša razumevanja pojmov in razlogov za razvoj EU in njenega pravnega reda velikokrat popolnoma drugačna od tistih, ki imajo izkušnje z življenjem v EU. Kako se je Evropa razvijala in kako delovala, namreč ne smemo razlagati z našega stališča in ponavadi se je kar treba pustiti poučiti, kaj pomenijo posamezni pojmi tistim, ki so jih zapisali, da bi tudi mi razumeli njihovo bistvo. To napačno interpretiranje se kaže tudi v nekaterih popolnoma zgrešenih razpravah v Sloveniji, ki pa so tudi posledica vsebinsko neustreznih prevodov.

V vseh evropskih državah potekajo razprave o prihodnosti Evrope. Pri nas je sicer organiziran forum za razpravo o prihodnosti EU, v katerem imamo sindikati tri predstavnike. Moram pa povedati, da smo razprave organizirali le v ZSSS. Do sedaj smo imeli že dve, ena pa je še predvidena, kajti sedaj so ustavne določbe že na mizi

Kje v evropskih povezavah delujete izvršni sekretarji ZSSS?

Izvršni sekretarji sodelujemo na različnih področjih in smo člani tistih skupin, ki jih tematsko po strokovni plati pokrivamo tudi v ZSSS. Maja pa bo kongres EKS in takrat bo v vodstvu prišlo do velikih sprememb. Takrat pričakujemo tudi nekaj sprememb v našem sodelovanju.

Iz naslova pridruženja EU smo sedaj deležni nekaterih finančnih ugodnosti. Katere so to in kako smo jih izkoristili v ZSSS?

Iz Slovenije ni ZSSS v fazi pridruženja deležna nobenih finančnih ugodnosti, dobivamo pa sredstva iz dveh evropskih virov. Od evropske komisije in od EKS, posredno in neposredno. ZSSS namreč že od leta 1998 dobiva redna mesečna nakazila EKS kot povračilo stroškov za delovanje ZSSS v evropskem pridruženju. Drugič, ZSSS je vabljen na različne seminarje, konference, izobraževanja in podobno, ki jih organizira EKS sama ali s pomočjo evropske komisije. Predstavnikom ZSSS in ostalim udeležencem iz vseh držav kandidatke, ki so se teh srečanj udeleževali, so plačani vsi stroški prevoza, namestitve, hrane in organizacije. In tretjič, ZSSS se je do sedaj udeleževala različnih projektov kot podizvajalec, in vsi stroški so nam bili plačani, prav tako pa je bilo ovrednoteno in plačano tudi naše delo. Vse skupaj torej gre za velika sredstva. Naša obveza je pri tem bila le, da se srečanj in projektov udeležujemo in da na njih aktivno sodelujemo in poročamo. Tu ne gre le za sestanke, ampak za predstavitve problemov, poročanja o aktivnostih za njihovo reševanje in podobno. Mnogo smo odnesli od tam tudi znanja in dragocenih izkušenj. Tega pa se samo v denarju ne da izmeriti.

Katere sindikalne aktivnosti še potekajo v procesu pridruženja Slovenije k EU?

Do leta 2004 smo pripravniki in se učimo na konkretnih primerih, že maja 2004 pa se bo sestal ekonomsko-socialni odbor EU in takrat bomo začeli delati malo drugače. Dogodkov je in še bo nedvomno veliko in odločali se bomo, katerim bomo prisostvovali, iskali bomo informacije za nadaljnje delo in primerjali različna stališča, ki nastajajo v EU.

Pogovor s predsednico Glose v Matični knjižnici Lenart Darinka Čobec

V manjših krajih so knjižničarji kulturni delavci ves dan!

»V manjših krajih, kjer ni veliko kulturnih ustanov, opravljajo matične knjižnice najširše kulturno poslanstvo, saj ne skrbijo samo za dvig bralne kulture, temveč veliko prispevajo h kulturnemu življenju v kraju in k razvoju kulture nasploh,« pravi zaupnica sindikata kulture Glosa v Matični knjižnici Lenart in članica nadzornega odbora sindikata Glosa na republiški ravni Darinka Čobec. Tako je tudi v Lenartu, saj so delavci v knjižnici pravzaprav edini poklicni delavci na področju kulture na celotnem območju osrednjih Slovenskih goric.

»Naša matična knjižnica, ki sodi po velikosti med srednje velike v Sloveniji, je osrednja splošna knjižnica v osrčju Slovenskih goric,« pojasnjuje Darinka Čobec. »Deluje na območju občin Lenart, Benedikt, Sv. Ana in Cerkevnik. Omenjene občine tudi financirajo njeno dejavnost. Izjema je le občina Cerkevnik, ki že dve leti ne plačuje svojega prispevka, čeprav jo zakon k temu zavezuje.«

Lenarška knjižnica ima v svojem bogatem knjižnem fondu 56.000 knjig. Knjižnico redno obiskuje več kot 5000 bralcev vseh starosti in poklicev od predšolskih otrok in osnovnošolcev do delavcev, različnih strokovnjakov, upokojencev in gospodinj.

»Čeprav je struktura bralcev zelo raznolika, je med njimi največ učencev osnovnih šol, dijakov in študentov, ki najbolj posegajo po knjigah, ki jih tako ali drugače potrebujejo v procesu izobraževanja. Mladi radi prebirajo tudi ljubezenske in pustolovske romane, medicinske priročnike, fantastične in zgodovinske romane, da o Harryju Potterju sploh ne govorimo,« smeje pojasnjuje sogovornica. »Starejši pa najraje segajo po beletristiki, različnih priročnikih, knjigah o zdravilstvu in v zadnjih letih tudi po ezoteriki. Dobro gredo v izposojajo tudi knjige o psihologiji, čustveni inteligenci, odnosih med ljudmi in med spoloma, o marketingu in o različnih drugih vprašanjih, ki zanimajo sodobnega človeka.«

Matična knjižnica svojim članom omogoča tudi brezplačen dostop do interneta. Poleg tega si člani lahko v knjižnici izposojajo avdio in video kasete, zgoščenke, gradiva za učenje tujih jezikov in podobno. Izposoja knjig je brezplačna, samo za izposojajo video kaset morajo člani plačati 250 tolarjev. Čeprav naj bi bile po priporočilih Unesca storitve knjižnic brezplačne, imajo v lenarški matični knjižnici še vedno članarino, ki pa je zares skromna. Dijaki, študenti, upokojenci in kmeti plačajo letno 700 tolarjev članarine, zaposleni pa 1500 tolarjev.

Veliko zanimanje za uporabo interneta

Izjemno pomembno vlogo ima knjižnica pri računalniškem opismenjevanju svojih članov, še zlasti mladih. »V knjižnici imamo 12 računalnikov z dostopom na internet, ki so na raz-

polago uporabnikom. Za uporabo interneta velja veliko zanimanje, še zlasti med mladimi. V dopoldanskih urah, ko so v šolah, ob računalnikih ni gneče, od zgodnjih popoldanskih ur naprej pa so običajno zasedeni vsi dostopi do interneta. Praviloma naši člani uporabljajo internet neomejeno, samo kadar je veliko interesentov za delo z računalniki, uporabnikom omejimo delo z njim na eno uro ali uro in pol,« pojasnjuje Darinka Čobec.

Knjižnica je tudi sicer središče kulturnega življenja v kraju. Tako vsaj enkrat na teden v njej pripravljajo različne kulturne prireditve, od predstavitve knjig do pogovorov s pesniki in pisatelji in drugimi avtorji. Poleg tega organizirajo potopisna predavanja, pravljicne ure, literarne delavnice in celo likovne delavnice, na katerih udeleženci izdelujejo predmete iz gline, lesa, testa in podobno.

Vse delo opravi pet zaposlenih

V Matični knjižnici v Lenartu imajo torej obilico dela. Koliko delavcev pa ga opravi? »V našem zavodu je pet zaposlenih, štirje strokovni delavci in administratorica, ki pa opravlja tudi dela na kulturnem področju.«

Za strokovne delavce v lenarški knjižnici pa se delovni dan po tem, ko opravijo svoje delo na delovnem mestu, še zdaleč ne konča. Kot poklicne kulturne delavce, ki imajo veliko znanja in izkušenj, jih medse vabijo ljubiteljski kulturni ustvarjalci, ki se zbirajo v kulturnih društvih. Samo v osrednjih Slovenskih goricah deluje več kot 20 kulturnih društev.

Poleg tega delavci iz knjižnice običajno vodijo kulturne prireditve, ki jih pripravljajo v občini, in sodelujejo pri vseh drugih kulturnih aktivnostih v kraju. »V večjih mestih je morda drugače, v manjših krajih in občinah pa smo knjižničarji kulturni delavci ves dan,« pravi smeje Darinka Čobec. Delavci knjižnice tesno sodelujejo tudi s skladom za ljubiteljsko kulturo in zvezo kulturnih društev. V skladu je zaposlen en poklicni izvajalec, na zvezi pa izvajalec za polovični delovni čas. Voz ljubiteljske kulture v tem delu Slovenskih goric pa pomaga vleči naprej tudi 20 kulturnih entuziastov in ustvarjalcev, ki kulturni dejavnosti v najširšem smislu posvetijo zelo veliko prostega časa.

Vse je urejeno po kolektivni pogodbi

Kakšen pa je gmotni položaj zaposlenih v knjižnici? »Je natanko takšen, kot je določen v kolektivni pogodbi, ki jo vodstvo zavoda dosledno spoštuje. To pomeni, da dobimo plače po kolektivni pogodbi, enako pa velja tudi za povračilo stroškov prevoza na delo in z dela, za regres za malico in za vse druge prejemke. Za vse to poskrbi vodstvo knjižnice, sindikalisti pa mu dihamo za ovratnik,« pravi smeje Darinka Čobec.

Darinka Čobec: Vodstvo knjižnice dosledno spoštuje kolektivno pogodbo.

To pa še ne pomeni, da v knjižnici nimajo težav. »Zaradi tega, ker ena izmed občin ne sodeluje pri sofinanciranju knjižnice, nam primanjkuje sredstev za nabavo knjig,« pravi sogovornica. »Žal v naših krajih knjižničarstvo še nima ustreznega družbenega statusa in še vedno caplja za drugimi družbenimi dejavnostmi, od zdravstva do šolstva. Upamo pa, da bo po uveljavitvi najnovejše zakonodaje tudi kultura dobila ustrezno mesto v javnem sektorju.«

V manjših krajih pomembno vlogo opravljajo tudi nekateri zanesenjaki in samostojni kulturni delavci in ustvarjalci, ki nimajo ustreznega statusa. Sindikat Glosa se zavzema tudi za ureditev njihovega statusa, konkretne rešitve pa bodo najlažje ponudili sami.

Podružnica sindikata Glosa iz lenarške knjižnice je vključena v konferenco splošnoizobraževalnih knjižnic pri Glosi, na čelu katere je Majda Osolnik. »Z delom naše konference smo zadovoljni. Prav je, da smo knjižničarji povezani v svojo konferenco, saj tako lažje izmenjujemo izkušnje in oblikujemo stališča, pa tudi naš glas se bolj sliši,« pravi Darinka Čobec. »Dobro sodelujemo tudi z območno organizacijo ZSSS v Podravju, kjer je sekretarka našega območnega odbora Mira Žličar. V regiji smo med seboj dobro povezani sindikalisti iz vseh kulturnih ustanov.«

Člane Glose čakajo še zahtevne naloge

Kakšne naloge čakajo člane Glose v lenarški knjižnici? »Teh nalog je veliko,« pravi Darinka Čobec. »V prvi vrsti se bo naš sindikat tako kot doslej zavzemal za ustrezen ekonomski položaj delavcev v kulturi in za ustrezen položaj kulture v celotnem javnem sektorju. Pred nami je tudi uresničevanje novega zakona o javnem interesu na področju kulture ter uresni-

Pogovor z Ljubom Cvarom, sekretarjem območne organizacije ZSSS Zasavje

Delovna mesta bo reševal tudi sindikat

S Cvarom smo se pogovarjali prejšnji petek. Za začetek je povedal, da so bili v tem tednu uvedeni že trije stečajni. Dela je toliko, da ima občasno občutek, da vsega ne bo zmogel, pravi. Najhuje je, ker ni nobenih znamenj, da bo veliko brezposelnost mogoče zmanjšati.

Prvi stečaj je bil objavljen za obrat podjetja Prekoršek, kjer je delo izgubilo 20 ljudi. Že od decembra so bili doma, za januar so še dobili plačo, za februar pa nič več. Gre za živilskopredelovalno podjetje in zaposleni imajo le malo možnosti za drugo delo. Tudi do denarja bodo težko prišli, saj tudi postopek na jamstvenem skladu ni več hiter.

Nadzorni svet Strojgradnje d. d. se je prejšnji teden odločil za stečaj. Podjetje je bilo v težavah že v drugi polovici lanskega leta, zaradi tega je bil žiro račun blokiran in zaposleni za september, oktober in november niso dobili plač. Ker je delo bilo zagotovljeno in da bi takratnim 163 kaj izplačali, so odgovorni obudili hčerinsko podjetje STT IM d. o. o. Sredi decembra je bil podpisan tudi sporazum o prevzemu delavcev in zaposleni so takoj prejeli polovico akontacije plače za december. Dogovorili so se, da bodo delavce prevzeli za šest mesecev in pogodbe z njimi sklepali za dva meseca ter jih podaljševali.

Ker je bil glavni argument za iskanje te bapjas rešitve skoraj že sklenjen posel za milijon evrov, so se zaposleni s prehodom v hčerinsko podjetje strinjali. Delavci so imeli dela premalo, čakali so na velik posel, ki pa je padel v vodo. Zaradi tega februarja 35 delavcem niso podaljšali pogodbe in so jih premestili nazaj v delniško družbo. Direktorica Vilma Koncilija in predsednik nadzornega sveta Karel Vukovič sta ravnala dokaj socialno, saj sta pri pripravi spiska upoštevala zlasti socialne kriterije. Čeprav je v podjetju še škripalo, je preostalih 125 delavcev ostalo na delu v hčerinskem podjetju. Po uvedbi stečaja delniške družbe Strojgradnja si bodo odgovorni prizadevali, da bi hčerinsko podjetje obdržalo nad vodo.

Tretje podjetje, v katerem bo uveden ste-

čevanje novega zakona o sistemu plač v javnem sektorju, kar bo za seboj povleklo razvrščanje delavcev v plačilne razrede in pripravo novih kolektivnih pogodb. Ustrezno pozornost bomo namenili tudi uresničevanju novega zakona o delovnih razmerjih in drugim nalogam, ki smo jih zapisali v program dela našega sindikata. <

Tomaž Kšela

čaj, je Mehanika Trbovlje. Po prisilni poravnavi leta 2001 je v njem ostalo 84 zaposlenih, od tega 23 za določen čas. Območna organizacija je lani za 85 bivših zaposlenih vlagala predloge za izvršbo plačila njihovih terjatev. Podjetje jim je dolgovalo odpravnine, en regres za dopust in razliko do polnih plač. Delavci so ob pomoči sindikata z izvršbami že prejeli 24 milijonov iz naslova regresa in premalo izplačanih plač. Z nekaterimi odpuščenimi delavci je bilo sklenjenih več sodnih poravnav, s katerimi so se dogovorili, da jim bo denar izplačan v štirih ali petih obrokih.

Po besedah bivšega direktorja Janeza Perdiha naj bi podjetje bivšim delavcem izplačalo že 670 milijonov tolarjev. Mehanika pa se je letos znova znašla v težavah. Zaradi nelikvidnosti je zaposlenim med drugim dolžna regres za prehrano med delom za štiri mesece ter plače za letošnji februar in marec.

Bivši direktor je lani začel seliti proizvodnjo v Srbijo. Iz podjetja je bilo lani, zlasti pa v prvih mesecih letos, odtujenih tudi več strojev, kar sedaj preiskujejo kriminalisti.

Direktor se je skušal iz tega položaja rešiti tako, da je ponudil odstop. Nadzorni svet tega ni sprejel in ga je 1. aprila razrešil.

Mehanika ima veliko obveznosti do različnih partnerjev. Med njimi je tudi podjetje Elektrov in iz Trbovelj, ki ima med drugim tudi zastavno pravico na Mehanikini opremi. Njegov direktor Ervin Medvešek je s predsednikom podružnice SKEI v Mehaniki Rajkom Kostanjevičem podpisal pismo o nameri. Podpisnika želita zagotoviti obstoj Mehanike. Zavezala sta se, da bosta sodelovala z namenom ohranitve proizvodnje, poštenega poplačila in zagotavljanja dolgoročne socialne varnosti delavcev. Tudi če bi prišlo do uvedbe stečaja, si bosta prizadevala za ohranjanje proizvodnje in delovnih mest ter poštenega poplačila upnikov. Cvar je obveščen tudi o pogovorih med največjimi upniki (med njimi je največji Probanka), zainteresiranimi za ohranitev proizvodnje, kar edino zagotavlja poplačilo terjatev.

Na naše vprašanje, zakaj se je predsednik sindikalne podružnice znašel v vlogi, ki je sindikat običajno ne opravlja, je Cvar pojasnil: "Predsednik podružnice je bil na takšnem delovnem mestu, da je lahko marsikaj videl. Opazil je, da so kupcem dajali velike marže, zaradi katerih prodajna cena ni pokrila niti lastnih stroškov. Kostanjevič je bil tudi član nadzornega sveta in hkrati pomemben delničar podjetja. Ker je prišlo do velikega odtujenja opreme, je prav, da upniki in delničarji zaščitijo svoje interese. Poleg tega je prioriteta naloga sindikata tudi ohranjanje delovnih mest."

Cvar je tudi obveščen, da naj bi Elektrov in del svojih terjatev nameraval spremeniti v lastniške deleže, podjetje pa po stečaju tudi do-

Med najinim pogovorom je Cvar sprejel štiri delavce, trem pa svetoval po telefonu.

kapitalizirati. Tako naj bi v Mehaniki ostalo 60 do 70 delovnih mest.

Medvešek je imenovan za vršilca dolžnosti direktorja Mehanike in bo na tem mestu skušal preprečiti nadaljnje odtujevanje premoženja. Povrh bo zaščitil tudi dokumentacija, ki je po kazenski ovadbi potrebujejo tudi kriminalisti. Za zaščito premoženja bo skrbel tudi Rajko Kostanjevec, saj ga je Medvešek imenoval za prokurista. Prejšnjim šefom vstop v podjetje ni več dovoljen, na delu je ostala le finančnica.

Z inšpekcijo dela smo se še dogovorili, da bodo delavci začasno ostali doma in ne bodo hodili na delo, pravi Cvar.

Kako pa je v drugih podjetjih? Cvar pravi, da so zaposleni iz bivšega Pekovega obrata (nazadnje se je imenoval ČSP) na zavodu. Predsednik sindikata v tem podjetju Janez Gorcanc se bo preizkusil v javnih delih. Deloza je lani odpustila 87 od 164 zaposlenih. Odpravnine odpuščenim še niso izplačali, obljublajo jih za 15. april. Če denarja ne bo, bo treba tožiti, pravi Cvar. Za izplačilo bodo menda uporabil izkupiček od prodaje poslovne stavbe, ki so jo že prodali.

In kakšna je v teh razmerah brezposelnost? Ta je zelo visoka, v Trbovljah je več kot 20-odstotna. Na vidiku ni nobenega izboljšanja. Namesto tega so napovedi novih odpuščanj. Do tega bo verjetno prišlo pri reorganizaciji TE Trbovlje. Rudnik Trbovlje Hrastnik odpušča po sprejetem programu, letos bo odšlo 54 delavcev. Tudi v podjetju RGD, priključenemu mariborskemu Gradisu Nizke gradnje, problemi niso rešeni. Sedaj imajo rudarji delo v predoru Podmilj. Ko bo ta skopan, bo velika negotovost. Del zaposlenih v skupnih službah so že nameravali premestiti v Maribor. Del zaposlenih dela za druga podjetja. Elektromehanična delavnica naj bi postala družba z omejeno odgovornostjo.

Kar 16 zaposlenih je odpustilo tudi podjetje Kovid.

F. K.

Anketa med člani Sindikata poklicnega gasilstva Slovenije

Poklicni gasilci niso zadovoljni s svojim ekonomskim položajem

Člani sindikata poklicnega gasilstva Slovenije se pripravljajo na letošnjo skupščino. Na njej bodo analizirali svoje dosedanje delo ter se dogovorili o nalogah za naslednje mandatno obdobje. Da bi kaj več izvedeli o tem, s kakšnimi problemi se srečujejo poklicni gasilci in kakšen je njihov ekonomski položaj, smo se pogovarjali s člani sindikata poklicnega gasilstva v Zavodu za zaščitno in reševalno službo v Mariboru. Vprašali smo jih tudi, kaj pričakujejo od letošnjega leta.

Enote poklicnih gasilcev bo treba pomladiti

Oskar Neuvirt

Poklicni gasilci pri nas še zdaleč nismo tako cenjeni kot naši kolegi v razvitih državah. Tam se bolj zavedajo, kako zahtevno, odgovorno in nevarno je naše delo. V Sloveniji za protipožarno zaščito in s tem tudi za status poklicnih gasilcev skrbijo lokalne skupnosti. To pa ni najboljša, saj nastajajo med enotami poklicnih gasilcev iz različnih krajev velike razlike. Prepričan sem, da smo poklicni gasilci za svoje nevarno delo in 24-urno pripravljenost premalo plačani. Na srečo pa plače, kakršne koli že so, prejemamo redno.

Reči moram, da postajajo požari vse bolj nevarni, saj je vsepovsod vedno več nevarnih in vnetljivih stvari. Po drugi strani pa zaradi pomanjkanja sredstev naša zaščitna oprema in tehnologija nista naj sodobnejši.

Zato je še toliko večje breme na ramenih poklicnih gasilcev, ki se moramo za svoje delo nenehno usposabljeni. Upam, da se naš ekonomski položaj v letošnjem letu ne bo poslabšal. Zlasti pa si želim, da bi se naša enota pomladila, saj znaša povprečna starost poklicnih gasilcev v našem zavodu okoli 42 let.

Delo opravljamo s srcem in zato je plača ...

Poklicni gasilci svoj poklic opravljamo z dušo, srcem in telesom. Velika večina med nami se zanj ni odločila zaradi denarja, temveč zaradi tega, ker radi pomagamo ljudem. Gledano s tega vidika, je naš poklic lep, čeprav za svoje delo vedno nismo tako nagrajeni, kot bi si želeli. Vsekakor bi lahko bile plače poklicnih gasilcev višje. Kdo ve, morda pa se v lokalnih skupnostih zavedajo, da svoj poklic opravljamo s srcem, in to malce izkoriščajo. Sam sem gasilec že od sedmega leta naprej, delo poklicnega gasilca pa opravljam že 18 let. V teh letih je dejavnost poklicnih gasilcev zelo napredovala, vendar pa naša tehnika še vedno zaostaja za naj sodobnejšo. Ekonomski položaj poklicnih gasilcev pa je že več let približno enak. Upam, da se bo vsaj v letu 2003 nekoliko izboljšal.

Marjan Dobaja

Plače poklicnih gasilcev zaostajajo za primerljivimi poklici

Naš poklic je primerljiv s poklici drugih javnih uslužbencev, od policistov do carinikov. Ker so nekateri javni uslužbenci bolj glasni, nastaja v družbi vtis, da opravljajo težje delo. Dejansko pa je delo poklicnih gasilcev med najtežjimi in najbolj nevarnimi, saj gremo poklicni gasilci reševati tja, od koder vsi bežijo. Kljub temu pa nas nekateri v tej družbi še vedno obravnavajo kot nujno zlo. Ko rešujemo človeška življenja in premoženje, nas obravnavajo kot heroje, ko govo-

Ernest Šilec

rimo o financiranju dejavnosti poklicnih gasilcev pa bi na nas najraje pozabili. To človeka boli. Tudi plače poklicnih gasilcev še zdaleč niso takšne, kot bi glede na primerljive poklice morale biti. Sam sem bil monter centralnih kurjav, poklicni gasilec pa sem postal iz ljubezni do tega poklica, ker sem želel pomagati ljudem v nesreči.

Čeprav sem se moral za poklicnega gasilca dodatno usposabljeni, bi v svojem nekdanjem poklicu imel precej višjo plačo, kot jo imam danes. Zaradi novega zakona o plačah javnih uslužbencev pa bi nam radi ukinili še nekatere dodatke, ki smo si jih v preteklosti izborili s pomočjo našega sindikata poklicnega gasilstva. Zato sem, kar se tiče ekonomskega položaja gasilcev, prej pesimist kot optimist. Še sreča, da svoj poklic opravljamo z veseljem!

Tudi plače bi morale biti primerljive s plačami v EU

Radko Vogrin

Marsikdo še danes ne ve natančno, kakšna je razlika med prostovoljnimi in poklicnimi gasilci, zato včasih poklicne gasilce obravnavajo kar kot prostovoljce. Dejansko pa poklicni gasilci pogasimo veliko večino nevarnih požarov, saj smo za to tudi usposobljeni in opremljeni. Na Štajerskem smo bili pred kratkim zaradi tega priče tragičnemu dogodku, ko je v nesreči pri kopanju vodnjaka izgubil življenje mladenič zato, ker so občani šele po eni uri poklicali na pomoč našo poklicno gasilsko enoto. Žal so se predolgo zanašali na to, da bodo lahko mladeniča rešili prostovoljci, nato pa so v javnosti neopravičeno streljali jezo na nas, češ da smo prišli prepozno.

Nasploh je naš poklic cenjen manj kot v razvitem svetu. Poleg tega pa plače poklicnih gasilcev v nekaterih mestih, tudi v Mariboru, preveč zaostajajo za plačami poklicnih gasilcev v metropoli. Je že res, da je Ljubljana večja od Maribora, vendar pa na akcijah delamo vsi gasilci približno enako in kolikor zmoremo. Menim da bomo ob vstopu Slovenije v Evropsko unijo v naši državi morali tudi na področju poklicnega gasilstva narediti korak naprej, tako na področju izboljšanja tehnologije in zaščitne opreme kot na področju plač poklicnih gasilcev. Če se že v vseh zadevah, od dela do produktivnosti, primerjamo z razvitimi državami Evropske unije, bomo prej kot slej morali začeti primerjati tudi plače.

Radi moramo imeti ljudi, se zanje žrtvovati

Milan Šega

Saj ne da naš poklic v družbi ne bi bil cenjen, vendar pa ljudje nas poklicne gasilce najbolj cenijo takrat, ko nas nujno potrebujejo. Ko v občinah dodeljujejo sredstva za gasilsko dejavnost, pa jih namenjajo zlasti za prostovoljno dejavnost, na nas, poklicne gasilce, pa preradi pozabijo. Morda smo poklicni gasilci tudi premalo prepoznavni in bi morali za popularizacijo svojega poklica in dejavnosti v najširši družbi več storiti.

Dejansko bi poklicni gasilci glede na težavnost, odgovornost in nevarnost svojega dela morali imeti večje plače, kot jih imamo. Za poklicnega gasilca ni dovolj samo to, da je usposobljen. V sebi mora imeti tudi nekaj več – rad mora imeti ljudi in se žrtvovati za ljudi. Včasih pa to našo dobroto družba izkorišča, zato nas tudi ustrezno ne plačuje. Upam, da bo letošnje leto za poklicne gasilce uspešno in da se bo naša dejavnost razvijala naprej, saj iz leta v leto potrebujemo novo opremo, novo znanje in novo tehnologijo. Kar se tiče plač, pa je največ odvisno od tega, kakšen nov plačni sistem bo uspel izboriti naš sindikat.

Zaposleni v Inpodu pričakujejo hiter stečaj

Alenka Vavkan: Delavke in delavci Inpoda si želimo, da bi bil stečajni postopek uveden čim prej, saj si lahko samo tako zagotovimo socialno varnost na zavodu za zaposlovanje.

Vodstvo invalidskega podjetja Inpod iz Otiškega Vrha, v katerem je okoli 240 zaposlenih, je prejšnji teden na okrožnem sodišču v Slovenj Gradcu vložilo predlog za uvedbo stečajnega postopka. Uvedbo stečaja so na zboru delavcev terjali zaposleni, ki jim podjetje dolguje že tri plače, dva regresa in jubilejne nagrade. Ker je Inpod invalidsko podjetje, saj je 43 odstotkov zaposlenih invalidov, je sodišče vodstvo podjetja pozvalo, naj v 15 dneh predlog za uvedbo stečajnega postopka dopolni s soglasjem vlade. Vršilka dolžnosti direktorja Marina Kavtičnik se je zato prejšnji teden že sestala s predstavniki ministrstva za delo, družino in socialne zadeve. Povedali so ji, da bo vlada pri oblikovanju svojega mnenja upoštevala zlasti mnenje sindikata oziroma zaposlenih.

Doslej so imeli zaposleni na reševanje problema Inpoda nekoliko različne poglede, čeprav je agonijska podjetja enako prizadeva vse. Mnogi invalidni delavci, ki imajo po izteku pravice do denarnega nadomestila za čas brezposelnosti na zavodu za zaposlovanje zagotovitveno socialno varnost na zavodu za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, so videli rešitev v uvedbi stečajnega postopka. Številni drugi delavci in delavke, ki nimajo statusa invalida, pa so zaskrbljeni, saj na Koroškem ob sedanjih visoki stopnji brezposelnosti ne bodo mogli najti nove zaposlitve do izteka pravice do denarnega nadomestila za čas brezposelnosti. Mnoge je strah, da bi po izteku pravice do denarnega nadomestila ostali brez kakršnih koli sredstev za preživetje, zato so se zavzemali za reševanje Inpoda brez stečaja.

Na začetku tega tedna se je sestel izvršni odbor sindikata tekstilne in usnjarskopredelovalne industrije (Stupis) v Inpodu. Po besedah predsednice Alenke Vavkan so člani izvršnega odbora po vsestranski razpravi in analizi razmer soglašali s stečajem podjetja. Pri tem so izhajali iz dejstva, da Inpod ni uspel skleniti nove pogodbe z največjim partnerjem, da podjetje nima dovolj dela in da agonijska traja že predolgo. »Zdaj si zaposleni v Inpodu želimo samo to, da bi podjetje šlo čim prej v stečaj in da bi si čim prej lahko zagotovili socialno varnost na zavodu za zaposlovanje,« pravi Vavkanova.

»Zaradi tega, ker že ti mesece nismo prejeli plač, je večina delavk in delavcev v zelo hudi socialni stiski.«

Delavkam in delavcem Inpoda je po besedah Vavkanove hudo, ker mora podjetje v stečaj, vendar druge rešitve preprosto ni, saj so podjetju vsi obrnili hrbet. »V najtežjih trenutkih nam je stal ob strani in pomagal samo naš sindikat. Zato velja naša zahvala območni organizaciji ZSSS na Koroškem z Lojzeto Raško na čelu in republiškem odboru Stupis. Prizadetim delavkam in delavcem so v domačih občinah na različne načine pomagali tudi nekateri župani koroških občin, vendar pa je bila ta pomoč od občine do občine različna. Hvala tudi njim,« pravi Vavkanova.

Seveda pa bo Stupis svojim članicam in članom pomagal še naprej. Po uvedbi stečajnega postopka bo služba pravne pomoči pri območne organizaciji ZSSS prijavila terjatve za vse člane, ki jo bodo za to pooblastili. Sindikalni odvetniki bodo članice in člane sindikata zastopali ves čas stečajnega postopka.

Kakor kaže, bo na Koroškem kmalu propadlo še eno podjetje. Težave so se začele že sredi leta 2001, ko je z njim prekinil pogodbo največji tuji partner. Zadnje tri mesece pa so bile težave Inpoda, v katerem delajo v glavnem delavke, ki so razvrščene v najnižje tarifne razrede, iz tedna v teden hujše. Po nekaterih podatkih naj bi podjetje imelo že več kot 300 milijonov tolarjev dolgov.

T. K.

Sindikalna lista

April 2003

Gospodarske dejavnosti
(temelj je SKP
za gospodarstvo)
SIT

Javni sektor*
(nekdanje
negospodarstvo)
SIT

Prvi del

1. Dnevnice

– cela dnevnic		
(nad 12 do vključno 24 ur odsotnosti)	3.500,00	4.511,00
– polovična dnevnic		
(nad 8 do 12 ur odsotnosti)	1.750,00	2.254,00
– znižana dnevnic (od 6 do 8 ur)	1.218,00	1.570,00

2. Kilometrina

(od 1. 10. 2002 dalje)	56,22	56,22
(od 29. 10. 2002 dalje)	55,83	55,83
(od 12. 11. 2002 dalje)	53,94	53,94
(od 26. 11. 2002 dalje)	52,26	52,26
(od 10. 12. 2002 dalje)	53,70	53,70
(od 24. 12. 2002 dalje)	54,99	54,99
(od 4. 2. 2003 dalje)	55,02	55,02
(od 18. 2. 2003 dalje)	55,05	55,05
(od 4. 3. 2003 dalje)	54,24	54,24

3. Ločeno življenje* 101.616,00 65.845,00

4. Prenosišče – povračilo stroškov prenočevanja do višine zneska po predloženem računu, ki ga odobri delodajalec

5. Regres za prehrano (od 1. 1. 2003)
– po SKPGD (na delovni dan) 698,00 698,00

Drugi del

1. Jubilejne nagrade

– po SKPGD (delo pri zadnjem delodajalcu)		
– za 10 let	68.964,00	55.354,00
– za 20 let	103.446,00	83.031,00
– za 30 let	137.928,00	110.708,00

2. Odpravnina ob upokojitvi 508.082,00 741.240,00
oziroma dve plači delavca, če je to zanj ugodneje oziroma tri plače delavca, če je to zanj ugodneje

3. Solidarnostne pomoči

– po SKPD – ob smrti delavca	152.425,00	110.708,00
– ob smrti v ožji družini	76.212,00	–

4. Minimalna plača (od 1. 12. 2002) 103.643,00 103.643,00

5. Zajamčena plača (od 1. 12. 2002) 50.559,00 50.559,00

6. Regres za letni dopust

– socialni partnerji so se dogovorili, da znaša minimalni regres za leto 2003 132.170,00 SIT, kar bo v kratkem objavljeno v uradnem dokumentu	132.170,00	132.170,00
– ali največ	183.495,00	
(70 % povprečne slovenske plače)		

* 1. Javni sektor tudi v okviru gospodarskih dejavnosti izplačuje ločeno življenje po zakonu (Uradni list RS št. 87/97).

2. V javnem sektorju se uporablja zakon, za jubilejne nagrade, regres za letni dopust in solidarnostno pomoč pa kolektivna pogodba.

3. Regres za letni dopust v negospodarstvu je določen z Aneksom, Uradni list RS št. 99/01.

4. Izhodiščna plača za I. tarifni razred v Splošni kolektivni pogodbi za negospodarstvo za januar 2003 znaša 52.437 SIT.

5. Osnova za določanje plač in drugih prejemkov iz delovnega razmerja od 1. januarja 2003 znaša na mesec bruto 173.374 in neto 110.708 SIT (podatek za nekdanje gospodarstvo).

Seminar Sindikata Vir

Vladni predlogi so za sindikate nesprejemljivi

V Fiesi se je konec prejšnjega tedna zbralo 70 zaupnikov Sindikata Vir. Prišli so na seminar, v katerem so obravnavali najbolj aktualna vprašanja v zvezi z zakonom o delovnih razmerjih in pogajanju o kolektivnih pogodbah. Na programu so bili tudi medosebni odnosi in komuniciranje, o čemer je govorila profesorica Bogdana Herman. Za objavo smo pripravili le nekaj podurkov iz izvajanj sekretarja sindikata Bojana Hribarja o pogajanjih in Gregorja Mikliča o problemih v zvezi z zakonom o delovnih razmerjih.

Po Mikličevih besedah šele s prakso postaja jasno, koliko vprašanj bo zaradi zakona o delovnih razmerjih treba šele rešiti. To še posebej velja za dejavnosti, kjer so nekatera vprašanja urejena tudi s posebno zakonodajo. Problem bodo tudi posebni ukrepi ali drugi akti šolskega ministrstva ali drugih državnih organov s tega področja.

Vzgojiteljice so Mikliča na primer spraševale, kako je s prerazporejanjem v dislocirane oddelke posameznega vrtca. Po Mikliču bi v pogodbi o zaposlitvi morale pisati, da določena oseba ne dela le na eni, ampak na vseh lokacijah posameznega vrtca. Omejitve pri tem naj bi bila le več kot tri ure dolga vožnja na delo in z dela. Če pa mora učiteljica angleščine učiti tudi na dislociranih oddelkih in za vožnjo porabi več ur, bi to morali upoštevati pri delovnem času.

Bojan Hribar je udeležence opozoril zlasti na nove vladne predloge.

Po Hribarjevih besedah so pogajanja o kolektivni pogodbi, ki bo urejala skupno metodologijo za razvrščanje orientacijskih delovnih mest in nazivov v plačilne razrede, prekinjena. Neusklajenih pa je ostalo več vprašanj. Med njimi so tudi kriteriji za vrednotenje nazivov in delovnih mest, vrednotenje težjih pogojev dela. Pogajalci so se izognili

Vprašanj je bilo toliko, da je Gregor Miklič ostal tudi brez odmora.

določitvi teže posameznega kriterija in sprejeli le opisna merila za uvrščanje delovnih mest in nazivov. Konkretno uvrščanje delovnih mest in nazivov bo predmet posebne kolektivne pogodbe za javni sektor, o kateri so se pogajanja že začela.

Po Hribarjevih besedah je vladna stran na zahtevo sindikatov iz besedila predloga te kolektivne pogodbe izločila normativni del in tudi določbo, po kateri bi sedanja kolektivna pogodba za negospodarstvo po uveljavitvi kolektivne pogodbe za javni sektor nehala veljati. Vladna stran se je v predlogu kolektivne pogodbe izognila tudi določitvi najvišjih plačilnih razredov za orientacijska delovna

mesta. Odprti so tudi dodatki za neugodne pogoje dela in posebne obremenitve.

Čeprav vladna stran vsega tega še ni pripravila, so se sindikati začeli pogajati o kolektivni pogodbi za javni sektor. Hribar tudi ocenjuje, da predlagana delitev iz naslova delovne uspešnosti nima podlage v sprejetem zakonu o sistemu plač v javnem sektorju, zato ji sindikati nasprotujejo.

Problem bo verjetno tudi predlog za znižanje dodatkov, saj bo povzročil povečanje osnovnih plač, o čemer pa še niso izdelani vsi preračuni.

Vladni predlog za znižanje dodatka za delovno dobo z 0,5 na 0,2 odstotka pa je za sindikate popolnoma nesprejemljiv.

Po Hribarjevem mnenju bodo sindikati nasprotovali tudi predlogu dopolnitev zakona o sistemu plač v javnem sektorju, ki ga vlada sindikatom poslala 4. aprila. Zelo verjetno pa bodo nasprotovali tudi predlogu, da bi se odpovedali podpisanemu aneksu, po katerem se bodo avgusta plače povečale za 2,3 odstotka.

F. K.

Območni odbor sindikata Vir v Domžalah

Člani območnega odbora Sindikata Vir Domžale so prejšnji teden obravnavali rezultate pogajanj za sklenitev kolektivne pogodbe o skupni metodologiji za uvrščanje orientacijskih delovnih mest in nazivov v plačilne razrede in kolektivni pogodbi za javni sektor. O poteku pogajanj jih je informiral, sekretar Sindikata Vir Bojan Hribar. Člani odbora so v razpravi podprli prizadevanja vodstva sindikata za sklenitev novih pogodb, obenem pa zaželeli še pisno informa-

cijo o že usklajenih določbah in nerešenih vprašanjih.

Člani odbora so razpravljali tudi o uveljavljanju pravic, povezanih z novim zakonom o delovnih razmerjih. V zavodih so imeli v začetku leta kar precej zadreg z izrabo letnega dopusta iz preteklega leta in določanjem dolžine dopusta za letošnje leto. Problemi so tudi pri odpustih delavk v vrtcih in pri odmorih za malico.

Justi Arnuš

Obratovalni čas prodajaln

Tehtanje med zaščito pravic delavcev in interesi kapitala

Predsednik državnega zbora Borut Pahor je konec marca pozval Sindikat delavcev trgovine Slovenije (SDTS), naj dodatno obrazloži svojo zahtevo za razpis referenduma o obratovalnem času prodajaln. Posebej naj bi pojasnil zlasti javni interes za omejevanje podjetniške svobode pri omejevanju obratovanja ob nedeljah.

SDTS je v dodatno obrazložitve med drugim zapisal, da želi absolutno podjetniško svobodo omejiti v interesu svojih 45.000 članov. Podjetniško svobodo naj bi tako omejili zaradi interesov zaposlenih. Razlog za omejitev naj bi bile zelo pogoste kršitve temeljnih pravic zaposlenih, ki jih ugotavlja tudi delovna inšpekcija. Posebej omenjajo pogosto nadurno delo, ki zaposlenim povzroča obolenja in ogroža tudi normalno družinsko življenje.

V SDTS navajajo, da vrtci ob nedeljah ne obratujejo. Težave so tudi s prevozi na delo z javnimi prevoznimi sredstvi, zaradi česar so se zaposleni prisiljeni voziti s svojimi avtomobili.

Slovenija se je po mnenju sindikata zavezala, da bo upoštevala evropsko direktivo št 2000/34/EC in je že ratificirala Evropsko socialno listino, po kateri je dan počitka praviloma nedelja. Tudi članice EU določajo obratovalni čas z zakoni in drugače. Skupno jim je, da se obratovalni čas med tednom podaljšuje, omejevanje nedeljskega obratovanja pa se počasi odpravlja.

V SDTS menijo, da bi zakon moral določiti,

ti, da so trgovine ob nedeljah lahko odprte le izjemoma. Izjeme naj bi bila zapisane v zakonu.

V sindikatu še menijo, da je zakonodajalec po 74. členu ustave dolžan normativno urediti pogoje za podjetniško poslovanje. Opustitev te dolžnosti bi ustvarjala pravno praznino.

Z omejitvijo obratovanja prodajaln na največ deset nedelj v letu bi zakonodajalec sorazmerno zagotavljal tudi interese trgovcev, da med pred koncem leta in še kdaj ustrezajo ljudem, ki takrat največ kupujejo.

Dodatno v SDTS menijo, da bi podzakonski predpisi morali določiti možnost oskrbe prebivalstva z nujnimi življenjskimi artikli.

Ob upoštevanju vsega tega SDTS predlaga, naj se referendumsko vprašanje glasi:

Ali ste za to, da se v predlogu zakona o spremembah zakona o trgovini določi, da so prodajalne za nujne življenjske artikle odprte največ do 10 nedelj v letu, razen bencinskih servisov, prodajaln v bolnišnicah, hotelih, mejnih prehodih ter železniških in avtobusnih postajah, z omejeno površino, ki so lahko odprte brez omejitev.

O tej dodatni utemeljitvi referendumskega vprašanja je Borut Pahor najprej zaprosil za mnenje zakonodajno – pravno službo državnega zbora.

Ta je ugotovila, da je SDTS podal dodatne elemente za obstoj javnega interesa za omeji-

tev obratovanja ob nedeljah in dopolnil tudi referendumsko vprašanje.

Besedilo vprašanja je skladno z zahtevami državnega zbora, saj so izjeme določene natančneje in s tem ne onemogočajo neenakopravno konkurenco. Menijo le, da bo treba doreči, kaj pomeni izraza "nujni življenjski artikli" in "omejena prodajna površina".

Komisija meni, da je tudi po dodatni utemeljitvi ostalo nedorečeno vprašanje, ali je treba poseči v podjetniško svobodo, ali pa bi cilje lahko dosegli drugače. Ni sporno, da mora država zagotoviti pogoje za izvrševanje pravic delavcev z vsemi razpoložljivimi sredstvi. Država pa mora omogočiti tudi čim bolj donosno angažiranje kapitala, kar tudi vpliva na izvajanje socialne in pravne države. Ker gre pri vprašanju referenduma za tehtanje medsebojnega učinkovanja ustavnih pravic in vrednot, gre za politično in ne strokovno odločitev.

Ko je Pahor s tem mnenjem seznanil poslanske skupine, mu je skupina poslancev poslala predlog sklepa, s katerim bi državni zbor od ustavnega sodišča še enkrat zahteval ustavno presojo zahteve za razpis predhodnega zakonodajnega referenduma. Vanj so med drugim zapisali, da dejanski razlogi za omejitev obratovanja na deset nedelj niso jasni. Takšna zakonska določba pa bi lahko bila nedopusten poseg v podjetniško svobodo.

Matično delovno telo je to sredo soglašalo s predlogom, da ustavno sodišče razsodi o morebitni spornosti referendumskega vprašanja.

F. K.

O delu službe pravne pomoči pri območni organizaciji ZSSS za Podravje

Zastopajo več kot 20.000 posameznikov

Območna organizacija ZSSS v Podravju je pred časom na novinarski konferenci predstavila tudi poročilo o delu službe pravne pomoči.

Za člane Svobodnih sindikatov minulo leto ni bilo lahko, saj so se srečevali s številnimi problemi. Lani in v prvih dveh mesecih letošnjega leta je moralo v Podravju v stečaj, prisilno poravnavo ali likvidacijo 24 podjetij. Pravno pomoč članom ZSSS nudita dva zaposlena pravnik in dva pogodbeno odvetnika. V lanskem letu se je k njim zateklo po pomoč 75 delavcev zaradi prikrajšanja pri plači, 53 zaradi prenehanja delovnega razmerja, 44 zaradi neizplačanih plač, 35 zaradi neizplačanega regresa in drugih prejemkov, 33 zaradi nezakonitih prerazporeditev, 30 zaradi disciplinskih postopkov, 27 zaradi opre-

delitve za trajno presežne delavce, 27 zaradi neizplačanih odpravnin, 14 zaradi poškodb pri delu, 14 zaradi postopkov invalidnosti, 6 zaradi opredelitve za začasno presežne delavce, 5 zaradi presoje pogodbe o zaposlitvi, dva zaradi odškodnine in 11 zaradi drugih zadev. Skupno je služba pravne pomoči lani začela na novo zastopati 383 delavcev, kar je za 25 manj kot leto poprej. V letošnjem letu je največ delavcev iskalo pomoč zaradi prenehanja delovnega razmerja in zaradi prikrajšanja pri izplačilu plač, regresov in drugih prejemkov.

Obseg dela službe pravne pomoči se je povečal tudi zaradi tega, ker je delovno sodišče zelo pospešilo tempo svojega dela in reševanja starih zadev. Tako je lani služba pravne pomoči sprejela kar 2513 strank (leto poprej 1692), opravila 1045 uradnih ur (leto poprej 509) ter napisala 1657 dopisov (leto poprej

1171). Sindikalni pravniki so lani sodelovali na 714 obravnavah na sodišču (leto poprej 373) in na 110 sejah organov družb (leto poprej na 83). Sindikalni odvetniki so lani napisali tudi 176 tožb, 161 ugovorov, 68 pritožb, 222 pripravljanih spisov, 9 odškodninskih zahtevkov in 40 izvršb.

Delovno sodišče, ki je lani močno zmanjšalo zaostanke iz prejšnjih let, enak tempo dela nadaljuje tudi letos. To terja od sindikalnih pravnikov velike napore, saj je sodnikov veliko več, kot ima sindikat svojih pravnih zastopnikov. Ker se delodajalci pogosto izmikajo sodišču, mora sodišče obravnavo razpisati večkrat. Tudi to dodatno obremenjuje službo pravne pomoči. Delodajalci se radi izmikajo: raje kakor da bi delavcem izplačali tisto, kar so si zaslužili, razmetavajo denar za zavlčevanje postopkov in za odvetnike.

Velik problem so tudi izvršbe. Mnoga podjetja še niso odprla transakcijskih računov. Marsikateri delodajalec, ki se hoče izogniti izplačilu delavskih terjatev, izvede celo statusno spremembo v svojem podjetju.

Veliko dela imajo tudi sekretarji in strokovni delavci v območni organizaciji ZSSS. Samo lani se je nanje osebno ali po telefonu obrnilo po informacije, nasvet ali pomoč od 8000 do 9000 članov Svobodnih sindikatov.

T. K.

Gozdarsko delo je podcenjeno

Na tiskovni konferenci to sredo sta Igor Lampe in Vili Potočnik, predstavnika zaposlenih v Zavodu za gozdove Slovenije (ZGS), spregovorila o nevdržnih razmerah za delo, prenizkih plačah in neustreznem odnosu ministrstva za kmetijstvo do tega zavoda. Od kmetijskega ministra zahtevajo, naj poskrbi za boljši položaj ZGS in tudi boljše plače in delovne pogoje zaposlenih.

Igor Lampe, predsednik konference sindikata ZGS, je povedal, da imajo zaposleni za 20 odstotkov nižje plače kot v drugih primerljivih javnih službah, slabi pa so tudi delovni pogoji. Država je namreč ob nastajanju ZGS leta 1994 predvidela 0,5 odstotka proračunskih sredstev za njegovo delovanje, dejansko pa mu daje za polovico manj, 0,25 odstotka. Tudi sistematizacija v ZGS ni bila primerno izvedena in v zavodu je zaposlenih 12 odstotkov manj, kot bi bilo potrebno za nemoteno upravljanje gozdov.

Ker vodstvo ZGS ni sposobno zagotoviti ustreznega statusa te službe, so zaposleni do vlade postavili jasne zahteve. Do prvega junija letos naj bi se izenačil status te službe z drugimi službami v ministrstvu, izenačili naj bi se tudi količniki za primerljiva delovna mesta in uveljavili dodatki, kot jih imajo druge javne službe. Hkrati pa želijo uveljaviti tudi dodatke za terensko delo. Do konca letošnjega leta naj bi podpisali kolektivno pogodbo za javno gozdarsko službo,

doočili višino nadomestila za uporabo lastnih vozil za delo na terenu, zagotovili dovolj ustreznih delovnih pripomočkov za delo na terenu in v pisarnah. Za lymsko boreliozo in klopni meningitis naj bi uredili status poklicne bolezni.

Oba govornika sta pozvala kmetijskega ministra Francija Buta naj se resno loti problemov, saj jim po njihovi besedah do sedaj ni posvečal dovolj pozornosti. ZGS ni niti obiskal, v predalih pa je obležala tudi sistematizacija, ki jo je lani sprejel svet zavoda in jo poslal v potrditev vladi. Odgovora do sedaj niso dobili.

Opozorila sta tudi, da je zaradi plač in delovnih razmer težko obdržati sposobne kadre. Zaposleni vseeno delajo s srcem in poskušajo v danih pogojih delati kar najbolje. Povprečna plača zaposlenih v zavodu, ki imajo v svojih vrstah kar tretjino visoko izobraženih ljudi, tudi magistrstov, je lani znašala 231.225 tolarjev bruto in je za nekaj odstotkov nižja kot slovensko povprečje.

Igor Lampe, predsednik konference sindikata Zavoda za gozdove in Vili Potočnik, predsednik zaposlenih v svetu zavoda

Evropske raziskave so pokazale, da ima Slovenija za približno polovico manjšo gozdarsko službo, kot jo imajo drugod po Evropi. Letos je bilo za delovanje ZGS predvidenih 3,4 milijarde tolarjev, od tega je 100 milijonov že šlo za pokritje lanske izgube. Za nemoteno delovanje zavoda je bilo v času njegove ustanovitve predvidenih od 7,5 do 8 milijard tolarjev.

Mojca Matoz

V novem Pinusovem obratu bo 20 novih delovnih mest

V Pinusu iz Rač, ki daje delo in kruh 154 delavcem, so pred dnevi pripravili novinarsko konferenco. Na njej je predsednik uprave **Žarko Rostohar** povedal, da bo Pinus do sredine letošnjega leta zgradil nov obrat v Markovcih na Dravsko-Ptujskem polju, v katerem bodo na novo zaposlili 20 delavk in delavcev.

Pinusova proizvodnja sloni na treh programih. Okoli 62 odstotkov celotnega prihodka ustvari pod-

jetje s programom fitofarmaceutskih sredstev, ki jih tudi uspešno izvažajo, zlasti v državi na območju nekdanje Jugoslavije. V sodelovanju z mariborsko Fakulteto za kemijo in kemijsko tehnologijo je Pinus razvil program biocidov, ki jih izvažajo zlasti v Združene države Amerike. Podjetje razvija program naravnih substanc, ki jih uporablja industrija hrane in farmacevtska industrija. Poznan je naravni antioksidant iz rožmarina, ki ga uporabljajo v mesni industriji, zlasti pri proizvodnji klobas in drugih mesnih proizvodov, v katerih so maščobe.

Po Rostoharjevih besedah je Pinus s tem programom, s katerim ustvarja že okoli 10 odstotkov celotnega letnega prihodka, našel zanimivo tržno nišo, saj povpraševanje po ekstraktu rožmarina na trgu Evropske unije in na drugih zahtevnih trgih močno presega proizvodne zmogljivosti. Zato so se v podjetju odločili za izgradnjo novega obrata v Markovcih, ki bo stal okoli 3,5 milijona evrov.

Žarko Rostohar (prvi z desne) je razvojna prizadevanja Pinusa predstavil na novinarski konferenci.

Sicer pa je Pinus lani s prodajo svojih proizvodov ustvaril 4,8 milijarde tolarjev neto prihodka, kar je za 13 odstotkov več kot leta 2001. Podjetje je lani doseglo približno enak donos na vloženi kapital kot leto poprej in ustvarilo 590 milijonov tolarjev dobička pred obdavčitvijo.

V Pinusu načrtujejo, da bodo letos ustvarili 5,5 milijarde tolarjev prihodkov. Načrtujejo povečanje proizvodnje biocidov za kozmetično industrijo, veliko pa stavijo tudi na proizvodnjo antioksidanta iz rožmarina in drugih ekstraktov. Letos namepravajo proizvodnjo ekstraktov kar trikrat povečati. Zato razmišljajo, da bi rožmarin začeli v Dalmaciji v sodelovanju s partnerji tudi gojiti.

Kakšen pa je položaj delavcev? O tem smo se pogovarjali s predsednikom podružnice Sindikata KNG v Pinusu **Borisom Brodejem**. »Plače v našem podjetju so nekoliko nad kolektivno pogodbo. Podjetje redno upošteva tudi eskalacije plač.«

Čprav podjetje spoštuje kolektivno pogodbo, pa zlasti delavci, ki so razvrščeni od prvega do petega tarifnega razreda, po Brodejevih besedah niso zadovoljni z višino plače. Gre za problem panožne kolektivne pogodbe, ki ga morajo rešiti socialni partnerji na državni ravni. Sindikat KNG Slovenije je na to opozoril tudi na nedavnem protestnem shodu, ki so ga pripravili pred poslopijem Gospodarske zbornice Slovenije.

Zaposleni v Pinusu po Brodejevih besedah vsako leto dobijo v skladu s kolektivno pogodbo tudi regres za letni dopust in regres za malico. Vsem, ki so od delovnega mesta oddaljeni več kot kilometer, podjetje v skladu s kolektivno pogodbo vrača stroške za prevoz na delo in z dela.

V Pinusu je določeno število zlasti mlajših de-

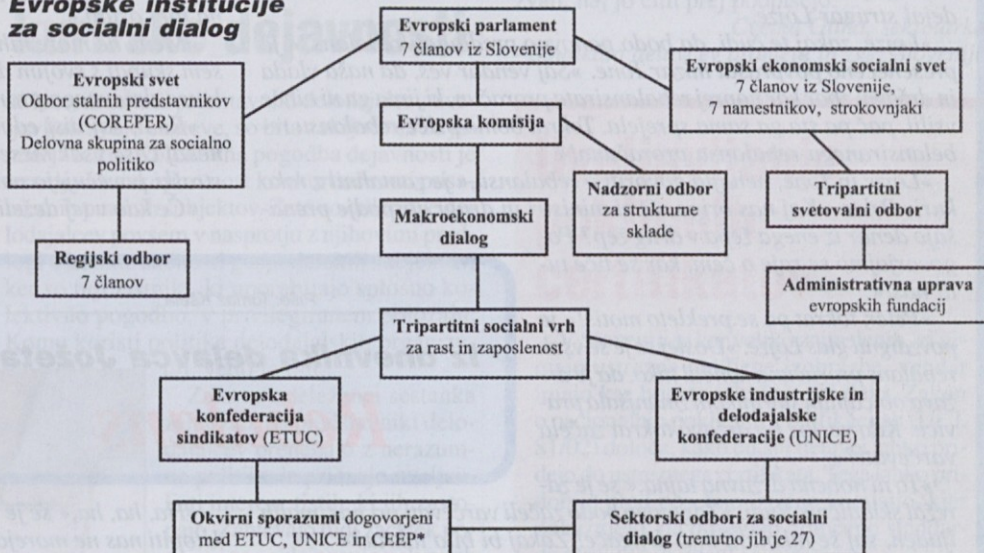
Socialni dialog kot del socialne Evrope

Voditelji evropski držav in Evropska komisija pogosto poudarjajo, da ima socialni dialog osrednji položaj v evropskem socialnem modelu. Evropska strategija zaposlovanja je uvedla novo sodelovanje med evropskimi institucijami in socialnimi partnerji. Smernice o zaposlovanju, ki so oblikovane v okviru štirih stebrov (zaposljivost, podjetništvo, prilagodljivost in enakost spolov), so socialnim partnerjem omogočile večjo vključenost v nacionalne politike zaposlovanja. Poleg tega lahko socialni partnerji prispevajo svoj del s samostojnimi pogajanjem in sodelovanjem v tristranskih in dvostranskih organih, kjer se obravnavajo in oblikujejo politike zaposlovanja.

V mnogih direktivah so nacionalni partnerji pozvani, naj poiščejo rešitve za izvajanje zakonodaje na način, ki upošteva nacionalne razlike (na primer direktive o delovnem času). V drugih direktivah (zdravje, varnost pri delu) pa so države članice pozvane, naj v izvajanje vključijo socialne partnerje.

Socialni partnerji imajo edinstven položaj v civilni družbi, saj lahko za razliko od nevladnih organizacij in drugih udeležencev s pogajanjem dosežejo pravno močne sporazume in se obvežejo k določenim postopkom. Socialni partnerji se odlikujejo tudi po spodobnosti, da sklepajo pogodbe, ki se lahko uzakonijo. V času, ko različne skupine postavljajo vse večji zahtev za sodelovanje v procesu odločanja, bi moralo biti v skup-

Evropske institucije za socialni dialog

* CEEP – Evropski center podjetij z javno participacijo

nem interesu socialnih partnerjev, da to razliko zelo jasno opredelijo. Na seminarju o socialnem dialogu v EU, ki je bil 28. marca v okviru projekta Phare, je Karl Feldengut (vodja projekta za razvoj socialnega dialoga v Sloveniji) predstavil evropske institucije za socialni dialog (glej skico), v katerih bomo z vstopom v Evropsko unijo 1. maja 2004 tudi Slovenci imeli svoje pred-

stavnike. Ker smo v socialnem dialogu vlada, delodajalci in sindikati, bomo tudi sindikati imeli svoje predstavnike v tripartitnih evropskih telesih. Feldengut je poudaril, da je zelo pomembno, da začnemo o naših predstavnikih razmišljati že danes, da bomo izbrali prave ljudi, ki nas bodo zastopali v Evropi.

Jure Snoj

KŽI organiziral uspešen seminar

Sindikat KŽI Slovenije posveča posebno skrb izobraževanju svojih najbolj odgovornih predstavnikov v družbah in zadrugah. V Dolenjskih Toplicah je prejšnji teden preko trideset sindikalistov iz Ljubljane, Gorice in Gorenjske pridobivalo dodatno znanje iz bogate zakladnice izredno razpoložene Lidije Jerkič, vedno realnega Braneta Mišiča in Miloša Trampuža.

Uvajanje zakona o delovnih razmerjih in odnosi med socialnimi partnerji v državi zahtevajo kadre, ki bodo sposobni dojeti pomembnost vstopa v EU. Od njihove pravočasne reakcije je v mnogem odvisen obstoj cele dejavnosti. Uskla-

diti možno z zelenim postaja zakon, ki mu tudi politika težko nasprotuje. Poizkusi politike, da bi razbili enotnost kmetijskih proizvajalcev in predelovalne industrije, so se zaenkrat izjalovili, kar pa še ne pomeni, da bodo tisti, ki želijo z metodo deli in vladaj še naprej ribariti v kalnem, odnehali.

V našem sindikatu bomo tako kot do sedaj s poglobljanjem znanja, korektno informacijo in analizo dejanskega stanja udeleževali učinkovito politiko socialnega partnerstva, tako na ravni države kot v številnih družbah in zadrugah.

Srečko Čater, predsednik Sindikata KŽI Slovenije

V Dolenjskih Toplicah se je na seminarju zbralo 30 udeležencev.

lavcev še vedno zaposlenih za določen čas. »Upamo, da se bo ob uresničevanju novega zakona o delovnih razmerjih uredilo tudi to,« pravi Brodej. »Za mlade, ki si ustvarjajo dom in družino, je zelo hudo, če so zaposleni samo za določen čas, saj ne morejo najeti kredita in podobno.«

Sicer pa so odnosi med sindikatom in vodstvom podjetja v Pinusu dobri in korektni. »Probleme, ki se pojavljajo v podjetju, rešujemo s socialnim dialogom z vodstvom podjetja,« pojasnjuje Brodej. Sindikat v podjetju se v prvi vrsti zavzema za ustrezen ekonomski položaj delavcev, hkrati pa

skrbi tudi za solidarnost med delavci ter za njihovo športno in družabno življenje in oddih. Tako lahko denimo delavci preko sindikata tudi letujejo bodisi na morju ali v enem od slovenskih zdravilišč. V okviru sindikalne podružnice delujejo tudi športne sekcije in podobno.

Delavci Pinusa so ponosni na to, da se njihovo podjetje uspešno razvija, da investira v razširitev in modernizacijo proizvodnje in da odpira nova delovna mesta. »Naše podjetje po vseh kazalcih sodi med najbolj uspešna in perspektivna podjetja v regiji,« pravi Brodej. »V Sindikatu KNG

upamo, da se bo to pokazalo tudi v izboljšanju ekonomskega položaja tistih delavcev, ki so razvrščeni v nižje tarifne razrede.«

T. K.

Prodamo počitniški prikolici

Območna organizacija ZSSS Domžale prodaja počitniški prikolici v Stella Marisu (tip 500) in Fiesi (tip 380). Informacije dobite po tel. 01/72-41-325 ali se oglasite v pisarni območne organizacije.

Humoreska

»Fantje, ali ste slišali? Vlada bo zopet predlagala rebalans državnega proračuna,« je pred dnevi pri malici v naši tovarniški menzi dejal strugar Lojze.

»Lojze, zakaj te čudi, da bodo ponovno predlagali rebalans?« je presenečeno povprašal mizar Tone. »Saj vendar veš, da naša vlada in državni zbor kar naprej rebalansirata proračun, ki jima ga ni nihče vsilil, pač pa sta ga sama sprejela. Tokrat bomo priče rebalansu rebalansiranega rebalansa proračuna!«

»Lojze in Tone, nehajta govoriti o rebalansu,« je zamahnil z roko kurir Peter. »Kaj nas briga, če si ministri in drugi gospodje prenašajo denar iz enega žepa v drug žep? Pogovarjajmo se raje o čem, kar se tiče tudi nas!«

»Peter, tokrat pa se prekleto motiš!« je povzdignil glas Lojze. »Doslej se je še vsak rebalans proračuna končal tako, da je država običajnim smrtnikom zmanjšala pravice. Kdo ve, kje bo država tokrat začela varčevati?«

»To ni nobena državna tajna,« se je zarežal skladičnik Rudi. »Zagotovo bodo začeli varčevati pri nas, malih ljudeh, saj še nikoli ni bilo drugače! Zakaj bi bilo tokrat?«

»Fantje, povem vam, da bo tokrat rebeljon!« je zamišljeno prikimal rezkar Vili. »Rebeljon bo!«

»Vili, ne reče se rebeljon, temveč rebalans,« se je zasmejala Sonja iz računovodstva.

»Sonja, povej nam, kaj pravzaprav pomeni rebalans?« se je v pogovor zopet vključil Peter. »Ti delaš v računovodstvu in zagotovo veš, zakaj pri tej stvari gre.«

»Besedica rebalans izhaja iz francoske besede balance, ki pomeni ravnotežje,« je začela pojasnjevati Sonja. »Rebalans proračuna pomeni uravnoteženje proračuna.«

»Peter, naš proračun je treba uravnotežiti tako kot bremena na barki,« je pojasnil Lojze. »Če naši ministri tega ne bodo hitro naredili, se bo barka potopila!«

»Da, da, rebeljon bo!« je vzdihnil Vili.

»Ne rebeljon, temveč rebalans,« se je zahihitala Sonja. »Kdo ve, kako bodo naši ministri razbremenili to našo barko?«

»Preprosto, saj imajo v tem pogledu že bogate izkušnje,« je odvr-

nil Tone. »V vodo bodo pometali brezposelne, invalide in delavce. Potem bo na barki zopet dovolj vsega za vse privilegirance, ki bodo na njej ostali.«

»Mene ne more nihče več vreči v vodo,« se je zarežal Rudi. »Jaz sem skupaj s svojim družinskim proračunom že od prejšnjega rebalansa državnega proračuna pod vodo!«

»Rudi, saj nisi edini,« ga je potolažil Peter. »Tudi sam imam že nekaj časa vsak mesec večje izdatke kot prejemke, saj se življenjski stroški povečujejo mnogo hitreje od plač.«

»Če kdo v tej deželi računa, da bo lahko na meni še kaj privarčeval, se hudičevo moti,« je zarobantil Lojze.

»Tudi mene vlada ne more več vreči v vodo. Samo utopi me še lahko, če mi na ramena naloži še kakšno dodatno breme!«

»Ha, ha, ha,« se je zarežal Rudi. »Utopiti pa nas ne more!«

»Zakaj pa ne?« je zanimalo Petra. »Saj veš, da novodobni kapitalisti in divji liberalci nimajo nobenega moralnega pomisleka, ko je treba izžemati delavce!«

»Ha, ha, ha,« se je zopet zarežal Rudi. »Kdo pa govori o moralih? Utopiti nas ne morejo, ker se jim to preprosto ne splača. Kdo pa bi potem delal zanje, ha, ha, ha!«

»Ej, ej, ej,« je zajavkal Vili. »Vidim, da bo rebeljon – in to zelo boleč rebeljon!«

»Vili, zdaj pa že nehaj s tem svojim rebeljonom!« smo nejevoljno vzkliknili vsi v en glas. »Zapomni si že enkrat, da vlada pripravlja rebalans proračuna, ne rebeljon!«

»No, to pa bi bilo zares smešno, če bi rebeljon pripravljala vlada,« je dejal Vili.

»Saj ti že vseskozi dopovedujemo, da se reče rebalans in ne rebeljon,« smo mu s skupnimi močmi pojasnili še enkrat.

»Nič mi ni treba pojasnjevati, saj prav dobro vem, kaj se dogaja,« je energično odvrnil Vili. »Medtem ko vlada pripravlja rebalans, pripravlja ljudstvo rebeljon!«

»Kaj pa je to – rebeljon?« smo presenečeno povprašali vsi v en glas.

»Fantje moji zlati, to si dobro zapomnite!« je vzkliknil Vili. »Beseda rebeljon pomeni – upor!«

Piše: Tomaž Kšela

Iz dnevnika delavca Jožeta

Rebalans

Janezek pozna sindikate

Mravlje delajo brez odmora več kot 12 ur dnevno in tudi ob nedeljah, razlaga učitelj biologije učenecem.

»Kaj nam to pove,« jih vpraša?

»Da imajo nesposoben sindikat,« odgovori Janezek.

Resnica

»Do katerih let je ženska zadovoljna s svojim videzom?«

»Dokler je videti pet let mlajša od svoje hčerke!«

11.10

»Dragi, nehaj vendar že gledati televizijo! Pridi raje k meni v posteljo, saj je že 11.10!«

»Kaj? Kdo vodi 11 proti 10?«

Požar

»Draga, kaj naj ti kupim za rojstni dan?«

»Želim si torto s svečkami!«

»Ali te ni strah, da bi sosedi poklicali gasilce, če bi zagorelo toliko sveč hkrati?«

Popravilo

»Draga, poglej, kako mi je krojač slabo zašil obleko. Povsod mi je pretesna. Prosim, da mi jo jutri neseš popraviti!«

»Ali ne bi bilo boljše, če bi šel na popravilo ti?«

Sestava nedavne skupščine Sindikata komunale, varovanja in poslovanja z nepremičninami Slovenije je bila dokaj pisana. Eden od kandidatov za predsednika je kljub temu menil, da imajo starejši v sindikatu prevelik vpliv. Čeprav z njim za govornico niso polemizirali, so se štirje zdaj že bivši predsedniki tega sindikata postavili pred našo kamero. Hoteli so povedati, da mora biti v vsakem sindikatu prostor za vse starostne kategorije – tudi za malo starejše.

Delodajalci naj podpišejo kolektivno pogodbo za poštno in kurirske dejavnosti

Več kot 50 članov izvršnih odborov v Pošti Slovenije je prejšnji teden obravnavalo kolektivno pogodbo podjetja, ki bo urejala položaj več kot 6000 zaposlenih.

Udeleženci pogovora so protestirali zoper nerazumne odločitve vodstva Gospodarske zbornice Slovenije in Združenja delodajalcev Slovenije, ki zavlačujeta podpis povsem nove kolektivne pogodbe za poštno in kurirske dejavnosti.

Pogajanja, ki so trajala več kot eno leto in

na katerih so tudi predstavniki delodajalcev uveljavljali svoje zahteve, so bila zaključena že januarja letos. Kolektivna pogodba dejavnosti je temelj za enakopravnost konkurenčnosti posameznih pravnih subjektov. Zato so odločitve delodajalcev povsem v nasprotju z njihovimi predlogi o konkurenčnosti gospodarskih subjektov, ker so tuji lastniki, ki uporabljajo splošno kolektivno pogodbo, v privilegiranem položaju. Komu koristi politika delodajalskih organizacij, vedo le oni.

Zato so udeleženci sestanka zahtevali, da predstavniki delodajalcev prenehajo z nerazumno politiko in pričnejo uveljavljati interese tistih, ki jih zastopajo. Zahtevajo tudi začetek pogajanj za usklajevanje veljavnih kolektivnih pogodb drugih dejavnosti, na kar napolnjuje tudi zakon o delovnih razmerjih.

Udeleženci so obravnavali tudi vsebino kolektivne pogodbe za Pošto Slovenije. Pri tem so skupaj ugotavljali, katera vpra-

šanja je s kolektivno pogodbo mogoče rešiti, katera pa vanjo ne sodijo. Ker podjetniška pogodba temelji na že usklajeni kolektivni pogodbi za poštno in kurirske dejavnosti, so delodajalce pozvali, naj jo čim prej podpišejo.

Cvetka Gliha, sekretarka Sindikata delavcev prometa in zvez Slovenije

Uveljavljanje poklicnih certifikatov

V Sloveniji je kar veliko zaposlenih, ki nimajo ustrezne poklicne izobrazbe, vendar imajo kar bogate izkušnje pri delu. Zakon o nacionalnih poklicnih kvalifikacijah (Ur. l. 81/02) določa, kako takšni delavci lahko pridejo do ustreznega certifikata. Tega lahko pridobijo pred posebno izpitno komisijo, kjer dokazujejo, da dosegajo določene standarde strokovnih znanj in spretnosti.

S tem pridobijo certifikat (javno listino), s katerim dokazujejo, da so delovno in strokovno usposobljeni za opravljanje določenega poklica ali zadolžitev na določeni ravni zahtevnosti.

Delavce, ki pridobijo poklicni certifikat, naj delodajalci razporedijo v ustrezni plačilni razred. Če tega ne naredijo, naj jih na to opozorijo sindikalni zaupniki.

B. M.

Udeležencem je govoril tudi Brane Mišič.

Zdravstveno zavarovanje z medicinsko asistenco v tujini

- različni programi
- ugodne zavarovalne premije
- najmočnejša mreža izvajalcev po vsem svetu
- 24-urna pomoč
- organizacija zdravniške pomoči in prevozov
- dodatna kritja za svoje
- pravna pomoč

št. dni	individualno		družinsko*		skupinsko** (premija po osebi)	
	EVROPA	SVET	EVROPA	SVET	EVROPA	SVET
3	1.190	2.490	2.380	4.980	833	1.743
5	1.630	2.890	3.260	5.780	1.141	2.023
8	1.990	3.250	3.980	6.500	1.393	2.275
10	2.190	3.450	4.380	6.900	1.533	2.415
15	2.690	3.980	5.380	7.960	1.883	2.786
21	3.380	4.820	6.760	9.640	2.366	3.374
30	4.580	6.390	9.160	12.780	3.206	4.473
45	5.970	9.840	11.940	19.680	4.179	6.888
60	7.480	11.240	14.960	22.480	5.236	7.868

Zavarovalne premije v skladu z 8. členom ZDPZP niso obdavčene. Pridržujemo si pravico do spremembe cen.

* **Družinsko zavarovanje:** premija velja za vso družino (starši in otroci do 21. leta starosti).

** **Skupinsko zavarovanje:** velja za skupine od 10 do 19 oseb, za skupine nad 19 oseb velja 35-odstotni popust, za skupine nad 49 oseb pa 40-odstotni popust na osnovno premijo.

Zavarovanja lahko sklenete tudi za obdobje 75, 90, 135, 180, 270 ali 365 dni.

Priporočamo, da sklenete **VIŠJI PROGRAM**, saj so stroški zdravstvenih storitev v nekaterih državah zelo visoki. Višji program vam nudi visoko kritje stroškov zdravstvenih storitev in prevozov.

Vzajemna zdravstvena zavarovalnica vam v sodelovanju s priznano asistenčno hišo Elvia zagotavlja popolno zdravstveno zavarovanje z medicinsko asistenco v tujini.

V razpredelnici je prikazan cenik premij (v SIT), ki velja za osnovni program zavarovanj.

Informacije:

01 47 18 742 ali 01 47 18 723

www.vzajemna.si, wap.vzajemna.si

Zavarovanje lahko sklenete tudi preko interneta - www.vzajemna.si

VZAJEMNA
zdravstvena zavarovalnica, d.v.z.

